

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 17 februar 1939

God. X • Broj 7.

NAJVIŠA POČAST: SLUŽITI NARODU!

Ne zaboravljamo ni za čas da stvar Sokolstva nije da se zanima dnevnim politikom, ali to što ćemo ovde raspraviti, nije stvar politike, već stvar nacionalnog i opšteljudskog morala i ponosa, te poštivanja autoriteta i građanskih odlika.

Naš narod je znao uvek da ceni zaslužne sinove, pa da im dađe i častan naslov. Ima, naravno, u tom čašćenju stepenovanja, ali tako i treba. Kada se kod nas kaže »vožd«, onda se zna da to pripada samo jednome, — Karađorđu... I tek onda, kada se javio njegov praunuk, junački kralj Ujedinitelj Aleksandar, koji je svoj narod zaista vodio, ne samo u slavi i pobjedi, nego i u albanskoj Golgoti, i koji je pao mučeničkom smrću u punom državničkom radu, — narod je počeo da ga naziva vođom; ma da se, i pored svih velikih zasluga i svog najvišeg položaja, On sam nije nikada tako nazivao. To je skromnost veličanstva!

Imali smo, međutim, mi i političara, koji su, ne kroz par godina, i ne tek onda kada su došli na vlast, već kroz decenije, idejno i politički vodili velike delove naroda, kao na pr. Pašić, Radić ili Krek, pa se ipak nisu nikada oglasili za vođe, ili dopustili da ih laskavci za takve oglašuju. Ponavljamo — neka nas se ne shvati krivo. Ovo što pišemo nema u vidu niti pojedinu partiju niti pojedinu ličnost; utoliko manje, što je tih ličnosti koje su u tome grešile, bilo više, ne samo na čelu državne uprave, već i u krugovima opozicije. Ambicija za »vođe« ima sada prilično, i kod Hrvata i kod Slovenaca i kod Srba, jednako kao i laskavaca, koji u izmišljanju voda vide konjunkturu za svoje sitne karijere.

Naš narod ima, međutim, zdrav smisao za odnose, pa je vreme da se o tom smislu vodi računa. To što neki drugi narodi imaju totalitarne režime, levičarske ili desničarske, ili što imaju vođe, njihova je stvar; — pogotovu kada se zna da oni nisu do toga došli »duvan pušeci i šerbet pijući«, već da su se izlagali najtežem radu, dok su, makar i ne ceo narod, a ono bar jednu odlučnu njegovu grupu, oko sebe okupili.

Sve, naprotiv, što se kod nas javilo u tom pravcu, predstavljalo još manje od kuće na pesku. Verovatno bi neki od tih političara, bar u nekoj grani javnog rada, ostavili lepo ime, da nisu uobrazili, da je to, što su, od njih zavisni novinari, radio stanice, filmovi i govornici, za skup novac, širili o njima, zaista istina, pa da njihove ličnosti predstavljaju zaista jedini istovetnost i novo stvaranje Jugoslavije; ili da je za njihove položaje vezana sreća i blagostanje, bilo Srba, bilo Hrvata, bilo Slovenaca.

Nije, međutim, ni u tome najveće zlo. Ali zlo je, i to golemo zlo, u moralnom dejstvu te pojave, za koje su krivi jednako oni, koji su tu laž o svom vođstvu (u smislu kako se ono danas, totalitarno, uzima) svim mogućim sredstvima podržavali, kao i oni — kojih već, nažalost ima golem broj, — a koji su spremni da se bilo kome ulagaju i da za volju, danas Marka a sutra Janka, progone sve one, koji hoće da budu nezavisni rodoljubi i da misle svojom glavom.

Treba se zamisliti samo, kakvo razorno dejstvo na najšire slojeve ima sva ta profanacija javne reči, kada se tim slojevima, iz dana u dan, preko svih mogućih zvuknika i novina, kao jedini spasilac i voda servira neki Petar, da već preko noći, ti isti izvori počnu da to isto raznose o nekom Pavlu, dok se naprotiv Petar preobraća u najgoreg štetčinu! Zar to ne znači ubijati i poslednji atom poverenja u javnu reč i u autoritativne izvore? I, što je još važnije, — čemu da se zbog nečeg, što svaki čas može da se ukaže kao mehur od sapunice, — čitavom ostalom svetu onemogućiti da kaže reč istine? Čemu da se najpatriotskiji građani tretiraju kao neprijatelji države i naroda; i čemu da se čitav stalež najodanijih državnih službenika, na čijoj karakternosti i moralu bi trebalo da počiva ugled države i poverenje u javnu upravu, iz dana u dan unizuje, da danas jednome a sutra drugome pravi špalire, bez prava na ličnu misao i na čovečije dostojanstvo?

Ako je do poštivanja autoriteta, Sokolstvo je prvo koje na tome radi. Ali zar se time ne kompromituje i sam pojam autoriteta, i ne daje se najpogodnija hrana svima mogućim vrstama defetizma, razornosti i boljševizma? I zar nije prva briga države i državnika da odgajaju svesne samostalne građane, koji će slobodnom voljom poštovati svoje prvake kao što su poštovali i još danas poštuju, i Pašića, i Radića i Kreka?

Želeti je, da se toj praksi učini već jednom kraj, imajući u vidu da smo mi zdrav, demokratski, i u većini seljački narod, koji, baš zato što ima urođen smisao za poštivanje autoriteta, nema nikako volje da veštački udešenu stvar primi za istinu. I sem toga, naša država je monarhija, koja ima svoju narodnu i proslavljenu dinastiju, pa joj drugih voda i ne treba. A svima ostalima, ne samo današnjim državnim i političarima, nego i budućima; kao i svakom nacionalnom radniku, ne želimo više titule, nego li je ta, da sa čašću i uspehom služe državi i narodu! To je najviša i najtrajnije čast, kojoj će Sokolstvo odati uvek i hvalu i priznanje!

Verujem u našeg čoveka!

Najjače mora biti u nama razvijena svest, da Sokolstvo stoji u službi domovine. Ko ovu svest u sebi ima, njemu nije teško da sama sebe podredi opštoj koristi. Ko pak tu svest u sebi nema, — to je samo dokaz, da naša vaspitna delatnost kod svakog pojedinca nije još urodila onim plodom, koji bi trebao da bude osnovica našeg sokolskog života i njegovog napretka u smeru aktivnosti i konstruktivne saradnje svakog sa svima i svijuu sa svakim.

Mnoge oštrice u našem međusobnom odnosu otpale bi, kad bi svi u sebi nosili na široko raspredenu misaonost, koja nam neprestance postavlja pred duševne oči našu celinu. A mi svi znamo, da je u ovoj našoj celini, u pretežnoj većini naš tako zvani mali čovek, koji je siromah po materijalnom položaju i koji je skučen po svojim duhovnim snagama. Ali ni jedno ni drugo nije njegova krivica, pošto je materijalno siromaštvo nezgodan plod opštih neuređenih socijalnih i gospodarskih prilika, a duhovna skučenost i duhovna glad posledice su slabe prosvetne politike. Mi Sokoli moramo da otvorimo oči i da gledamo stvari onakve, kakve jesu. Stojimo postrojeni u stavu: Mirno! Gledamo, posmatramo, prosudujemo. I idemo na daljnji rad!

Danas ne možemo u ovom članku da raspravljamo o pitanju, koliko i šta je Sokolstvo učinilo da se uklone ovde spomenute opšte nepovoljne socijalno-gospodarske i prosvetne prilike u našem narodu, odnosno koliko je i Sokolstvo samo krivo, da su ove prilike ovakve. Na ovo pitanje moraćemo odgovoriti naši zaključni računi o sokolskoj Petrovoj petoletici.

Ima braće, kojima se čini, da bi bila prevelika administrativna skrupuloznost opasna po nas, jer bi nas terala u birokratizam, a put od njega do nepokretnosti i do golog i hladnog formalizma je vrlo kratak. Pokret života ne može da ih podnosi.

Ako je život dovoljno jak, on prelazi preko birokratizma, formalizma i nepokretnosti na dnevni red; ako pak život nije dovoljno jak, moramo da ga bacimo u kalup, na kome ga vučemo, da konačno bez ploda i koristi iscuri kao voda u pustinji: Naš sat se zaustavi, ali vreme prolazi preko nas napred.

Naša statistika nam govori, da je moralo toliko i toliko jedinica da likvidira. Zašto? Ima više razloga. Na primer: 1) kada su osnivane ove jedinice, nismo dovoljno razmislili, da li postoje svi uslovi za njihov opstanak; — 2) možda nismo nakon njihovog osnivanja obraćali dovoljno brige njihovom vaspitnom delovanju; — 3) možda su bili uticaji van nas jači od nas samih, — oni uticaji koji su uzdrmali odnosnu jedinicu u njenim temeljima, pa se porušila i nestala. Sve zajedno je to nezdrava pojava, ali i memento za sve nas. Tamo gde je danas ruševina, teško će uspeti da se opet saviše sokolsko gnezdo, pošto se naša ideja donekle kompromitovala, zato što nije bila u stanju da odbije navalu nama neprijateljske sile.

Po mom mišljenju ne bismo smeli izvršiti formalnu likvidaciju niu jednom

slučaju, gde imamo još barem dvoje-troje nama vernih i odanih sokolskih duša. Ovakvu jedinicu morali bismo da vodimo i dalje u katastru živih, iako je kucaj njenog života privremeno zastao. Braća i sestre, koji su našoj misli ostali verni, žive i dalje u međusobnim vezama, čitaju naše knjige i listove, razgovaraju se, savetuju i pomažu. Pa ako drugi vide, kako je ovaj mali broj ostao, usprkos svemu, veran i predan sokolskoj misli, približice im se i oni, tako da bi duhovne veze mogle da se pojačaju. O načinu rada u ovakvim slučajevima morale bi da razmisle nadležne župske uprave, pošto su prilike u pojedinim krajevima različite, a prema tim prilikama treba da se usmeri i metoda rada. I u onim krajevima, gde nema vežbaonica, mogu se naći putevi, koji vode u sokolsku zajednicu: iz sela u selo, a i iz bližnjeg sokolskog centra u njihov zaboravljeni i osiromašeni krug. U ovom neradosnom poslu mora da se ispolji kompaktnost naših bratskih osećaja i našeg radnog nastojanja: u teškim momentima našeg sokolovanja mora da se, iz nadočajanja, nevolje i malodušnosti, diže naša volja, koja stalno teži ka pobjedi sokolskih ideala.

To je također jedan problem, o kome treba da razmišljamo i da ga uvrstimo u sklop onih pitanja, koja rešavamo u okviru Petrove petoletnice. Ako nam uspe da rešimo pitanje likvidiranja ili nelikvidiranja ovakvih jedinica, na taj ili neki bolji način, koji su možda već uvele u praksu pojedine župe, mi ćemo mnogo korisna i dobra pridoneti potpunijem uspehu te petoletnice.

Na kraju petoletnice stoji i naš sokolski slet u Beogradu. Do njega imamo samo još tri godine. Do tada treba, da se sagradi stadion, ili samo sletišta — to je pitanje, o kome u ovom članku ne možemo govoriti. Ali pitanje je tako krupno, da preko njega šutke ne smemo preći, jer bi to bila najveća lakomislenost i neoprostiva greška. Priredivanje sleta bez stadiona ili sletišta, znači zidanje grada u oblacima.

Ako je istina, što kaže Karel Havlicek-Borovski, da je sloboda bez vaspitanja naroda nemoguća, onda moraju naši vaspitni činioci, od stručnih do prosvetnih odbora, — naročito oni u našim četama — nastojati da dadu svim pripadnicima maksimum one specijalne i opšte narodne naobrazbe, koja je u skladu sa sokolskim radnim programom. Tako će naš sokolski narod doći do uverenja, da je duhovno slobodan, da može sam prosuđivati i ocenjivati život, koji buji oko njega; i tako će doći do samostalnog gledanja, do političke slobode i do pravilnog shvaćanja načela sokolske demokratije, o kojoj toliko govorimo.

Na sve to moramo stalno i trajno da mislimo. Nećemo dozvoliti, da bi naš seljački sokolski narod bio ocenjivan kao masa ljudi od niže vrednosti, u upoređenju sa t.zv. intelektualnim svetom. Oficijalno školovanje daje diplome, o svim mogućim položenim ispitima, a svaka diploma daje onome, koji je ima, formalno

pravo da se ubroji u kastu intelektualaca, dakle u više krugove našega društva. Ako naš sokolski vaspitni rad neće da dozvoli takvo kategorisanje, onda moramo mi da stvorimo svojim snagama, i svojim predanim i požrtvovanim radom, našu sokolsku seljačku inteligenciju, koja će zaista biti srž, duša i srce našeg jugoslovenskog naroda. Naš sokolski seljački narod ne sme da bude sirotinja, koja zavisi od milosti jačih i bogatijih, nego mora biti gospodar svoje zemlje i sveg onog bogatstva, koje se gomila u njegovom unutarnjem svetu, kao neprocenljivo skupocena svojina nacije.

Imam veru u našeg čoveka, u njegovo dostojanstvo i u njegovu visoku vrednost.

E. L. Gangl

Kod Slovačka i kod nas

Šef vladinog ureda za propagandu u Slovačkoj, narodni poslanik Šano Mach često drži govore i pri tom, prirodno pada u protivrečnosti. Već je nekoliko puta bilo javljeno o njegovim govorima, uperenim protiv zajednice Slovačka sa Česima, u kojima se tražila »potpuno samostalna slovačka država«! I u jednom od poslednjih brojeva »Slovenske Pravde«, dao je g. Mach intervju, u kome je izjavio da je konačni cilj slovačkog naroda, da dođe do potpuno samostalne države, te da mala slovačka može vrlo dobro postojati kao samostalna država, bez Češke, ako bude znala da vodi spoljnu politiku i ako se osloni na velikog suseda.

Sve to, doduše, nije smetalo ništa g. Machu da na nedavnoj manifestaciji Hlinkovih garda, u Pještanima, održi govor u kome je napao sve one, koji bi hteli odmah sve Čehe najuriti iz Slovačke, ma da je, kao razlog za tu svoju »velikodušnost« prema Česima, naveo to, da su većina vojnika, stražara i oficira, u Slovačkoj Česi, pa da »za sada« ne bi bilo moguće da se nadomeste Slovacima.

G. Mach se u svojim izjavama ne ograničava, međutim, samo na slovačke stvari, već se plete i u tuđe poslove. Tako je na pr. u svom intervju-u, u »Slovenskoj Pravdi«, kazao, da Slovaci traže potpuno samostalnu državu, odvojenu od Čeha, pa je, kao primer za to, naveo »borbu irskog i hrvatskog naroda«. G. Mach se međutim jako vara. Unutarnji sporovi u Jugoslaviji mogli su da budu teški, ali oni se približuju razumnom rešenju. G. Machu je slobodno da se igra sudbinom Slovačka, time što hoće da ih otcepi od Čeha i da ih izruči na milost i nemilost jačim susedima, ali mu nije slobodno da vredi zdrav politički smisao i rodoljubivost Hrvata, koji vrlo dobro znaju da njihova sloboda i napredak ne mogu biti garantovani nego u okviru Jugoslovenske države. Mi smo ubeđeni, uostalom, da je i politički smisao Slovačka mnogo zdraviji od onog koga pokazuje g. Mach, pa da će i oni, u zajednici sa braćom Česima, doživeti bolje i sretnije dane.

Jeste li poslali pretplatu za „Sokolski glasnik“

O svečanoj odori

Smatram sebe, kao običnog člana sokolske organizacije, što mi ni malo ne smeta da budem potpuno svestan svih načela i propisa te organizacije, kao i eventualnih posledica u slučaju da ih ne vršim. Pa i onda kad ne poznajem baš sve te propise, ne uvek svojom krivicom, ne ostajem skrštenih ruku, trudim se da ih što pre doznam, znajući da mi neznanje ne može biti olakšicom.

I tako, u nizu tih naših propisa, setio sam se jednog od mnogih, nad kojim sam se zamislio, a koji se odnosi na svečanu sokolsku odoru. Jer opazam da se i oko ovog stalno akutnog i osetljivog pitanja nekako mnogo raspravlja, obično tek posle svršenog čina, t. j. posle sletova i drugih priredbi, dakle dockan, što znači da sve nije na svom mestu.

Upoređujući svestrano svoj odnos prema ovom propisu, — jer hoću da podem sam od sebe, pre nego što budem kritikovao druge — došao sam do jednog saznanja, o kome bih voleo da obavestim i druge.

Utvrđio sam, naime, da ja odoru, koja izaziva tako česte, razne i nepoželjne brige i sporove, oblačim i skidam uvek po propisu, a jedino po naredbi. — Ne nosim nju, dakle po miloj volji, u danima pre sleta, a još manje nedelju i više dana posle sleta, prilikom izleta, boravka na moru i slično, ili pri svršavanju svojih privatnih poslova kod vlasti itd. Znam da se za takve svrhe oblači samo građansko odelo, bez koga inače ne putujem, naročito kad su sletovi u udaljenim krajevima, ili van granica. Nikad se ne ugledam na one koji, da bi lakše putovali, — ostave građansko odelo kod kuće, te putuju u sokolskoj odori, pa se tako, zbog svog nemara ili komoditeta, izlažu mnogim i nepotrebnim neprijatnostima.

Smatram, dakle, da svojevoljno a naročito pojedinačno nošenje odore, u vreme kad ne treba, a osobito u nepriličnim lokalima, ili na nesokolskim priredbama znači kršenje discipline i odore. Svestan ozbiljnosti i simboličkog značaja odore, kao vidnog spoljašnjeg znaka naše pri-

padnosti, znam da sam i dužan odoru imati, nju u ispravnom stanju održavati i nositi prilikom sokolskih priredaba, onda kad je to naredeno. — Svestan sam i toga, da za vreme sokolske povorke, ma gde, a kad sam u odori, ne smem biti van povorke, niti smem šetati ulicom među publikom, niti gledati povorku sa prozora neke zgrade, gostionice ili kavana, kao posmatrač i slično. Nego znam, da je moje mesto jedino u zajednici povorke, bez zadocnjavanja i bez uskakivanja sa strane.

Uz to sam doznao da su sva voćstva priredbi i svi prednjaci do jednog, zbog svega što ne valja, već toliko ogorčeni, da je njihovom dosada neobjašnjivom strpljenju kraj i da su se, uz svoju redovnu dužnost tvrdo odlučili, da budnim okom strogo prate sve u celokupnom našem životu i da ne propuštaju da o nemoguće ništa više što bi opazili kao sokolski neprilično, neispravno i nedostojno. U toliko manje neće prepustiti ništa, što bi bilo u suprotnosti sa naredbama i propisima o nošenju svečane odore. Zato i neću da im dam povoda da i mene u ovom pravcu sasvim opravdano »progone«.

Znam konačno i to, da su sve naše jedinice, od najviše do najmanje, čvrsto i beskompromisno rešene na najstrožije mere protiv svakog od nas, kao svojih pripadnika, bez ikakvih sentimentalnosti i razlike, ako bismo se ogrešili o ma kakve sokolske propise, dakle i o one o odori, što su dosada, bar u većini, ne znam ni sam zašto, uvek izbegavali ili sasvim zanemarivali. A u doslednost ovih, krajnje već potrebnih, namera i odluka voćstava, prednjaka i jedinica, ja verujem! Jer drugačija leka i nema! Blage opomene, svedene na obične fraze i obzire prema ličnosti, ništa ne pomažu. Kazne treba osetiti, razume se one opravdane. A moja je dužnost, kao i svakog od nas, da ih u tome pomažemo, u prvom redu time što ćemo se sami držati svih njihovih propisa i naredbi. Za sprovođenje naših zajedničkih težnji do najviše mogućnosti željenog uspeha, nikada nas nema

dosta. Jer, iako prednjaka, sa najboljom namerom, ima u našem savezu prilično, ipak njihov broj nije dovoljan da bi baš sve videli. Stoga i treba da im sve olakšamo i pomognemo pa i na taj način, što ćemo paziti jedan na drugoga, t. j. biti dobri i bratski čuvati jedan drugome.

U ovom pak konkretnom slučaju, a da me glasno čuju svi, ponavljam: Sokolsku svečanu odoru oblačim i skidam uvek po propisu, a jedino po naredbi, koju rado čujem i poštujem. — A pritom samo želim, da tu naredbu za to zbilja uvek: čujem! Ja i svi drugi! Da se zna i da se ne zaboravlja! Jer nismo svi baš uvek jednaki niti na svome mestu. Videti pak samo greške drugih, a ne svoje, ne vodi k cilju... Zato sam i uveren da nama u ovom slučaju kao i uopšte u našem glavnom pravcu, može pomoći samo i jedino delo, oličeno u geslu: »Primerom napred!« Lično i stajno!... U svemu i svi! A onda je uspeh osiguran!

Miroslav Vojinović

Pomen br. Đuri Paunkoviću

11. o. m., u crkvi Sv. Nikole, na novom groblju, priređen je polugodišnji pomen bratu Đuri Paunkoviću, zameniku starešine Saveza SKJ, čiju smrt je u prošloj godini oplakalo čitavo naše Sokolstvo.

Pomenu za brata Paunkovića prisustvovala je njegova Gospoda i rodbina, zatim mnogobrojni prijatelji i poštovaoci, predstavnici nacionalnih i kulturnih društava i mnogobrojno Sokolstvo. Ali u najvećem broju prisustvovali su pomenu članovi beogradskih sokolskih društava, a naročito članovi uprave Saveza SKJ, sa bratom Milivojem Smiljanićem, zamenikom saveznog starešine, na čelu. Prisustvovalo je zatim starešinstvo Sokolske župe Beograd, sa starešinom bratom Mihajlom Gradojevićem i generalom Ljubom Maksimovićem. Posle održanog pomena, svi su prisutni pošli na grob počivšeg starešine, gde je također održan kratak pomen.

Ovom prilikom pokazalo se još jedanput, kakvu neizbrisivu i svetlu uspomenu je ostavio u našem Sokolstvu brat Đura Paunković, kome neka je večna slava!

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Sokolsko društvo Beograd Matica priredilo je u subotu 11. februara, u sokolskom domu Kralja Aleksandra, svečanu sokolsku večeru u čast beogradskih Čehoslovaka. Ovoj večeri prisustvovali su savetnici čehoslovačkog poslanstva, Dr. Špaček i brat Dr. F. Bachtik, koji su zastupali obollog poslanika, g. Lipu. Večeri je prisustvovala također i supruga čehoslovačkog poslanika, g-da Lipa, kao i velik broj Čehoslovaka u Beogradu. Pored ostalih članova Sokolstva, večeri je prisustvovao i zamenik starešine Saveza SKJ brat Milivoje Smiljanić. Čehoslovačke goste pozdravio je ing. Radivoje Radulović, zam. starešine društva Beograd Matica, nakon čega je izveden zanimljiv slovenski i sokolski program.

Smučarski sastanak Mariborske župe održao se 5. februara i imao vrlo lep uspeh. U takmičenjima je učestvovalo 100 članova, među kojima su naročiti uspehi postigli braća Maks Dolinšek, Svetozar Zej, Ernest Prečnik i Ivan Vesnica, zatim sestre Milena Lešnik i Vida Mihorko i naraštajci N. Podlesnik, F. Mlinar, J. Kniflic i T. Mlačnik.

Pišu nam iz Sv. Jurija ob Južni železnici, da je tamo sa najvećim zadovoljstvom primljena vest, da je brat Fran Hajnšek, koji je već dugo godina bio učitelj na tamošnjoj školi, a koji je pred kratko vreme nenadano bio premešten, ponovno vraćen na službu u Sv. Jurij. Brat Hajnšek je poznat kao jedan od najagilnijih sokolskih radnika u čitavoj župi Celje, pa je njegovo premeštenje u sokolskim redovima bilo izazvalo veliko žaljenje. Zato se sam Savez Sokola K. J. založio za to, da se brat Hajnšek povrati na staro mesto, što su nadležni faktori učinili, na korist Sokolstva i zdrave nacionalne misli, kao i na korist nastavnog rada u Sv. Juriju.

Sokolsko društvo Nikšić podiže svoj dom i započinje radom još ovog proleća. Dom će stajati oko 600.000 dinara.

Sokolsko društvo Ohrid odlučilo je da odmah pristupi podizanju doma, za koga je Savez SKJ, odobrio 100.000 dinara kredita, ministar finansija 50.000 dinara, a agrarno poverništvo 30.000 dinara.

Lutkarska sekcija Sokolskog društva Šibenik priredila je prošle ne-

delje izlet u Siverić i to na poziv tamošnjeg društva, te je dala sa velikim uspehom lutkarske pozorišne komade: »Začarani zabac« i »Kraljević od krompirije«. Osim toga su tom prilikom šibenski sokoli prikazali film: »Vazduhoplovna izložba« i »Pokrajinski slet u Zagrebu 1934. godine«. Dvorana je bila dupkom puna, te je uspeh i moralno i materijalno potpuno zadovoljio.

Sokolska četa Divoš, u Sremu, jedina je od najuzornijih u našem Sokolstvu. Četa broji oko 150 članova, sva školska deca se odgajaju sokolski, a već je nabavljen i plac, na najlepšem mestu u selu, da se na njemu zida Sokolski dom. I ako društvo u Sr. Mitroviću radi vrlo marljivo i ima čitav niz valjanih sokolskih četa, ipak su uspeši čete Divoš za najveću pohvalu. To se pokazalo i 5. februara, kada su u posetu četi došli brat Staja Stajić, član Savezne uprave iz Beograda, Sveta Vučković, predsednik odbora za rad na selu, P. Lozjanić, prosvetar Sokolskog društva iz Indije, i brat Radaković, član društva Beograd Matica. Veliki broj članova i škole dece, zajedno sa sokolskom muzikom, dočekao je goste, koje je pozdravio starešina, Milan Berisavljević, nakon čega je u osnovnoj školi izveden vrlo lep sokolski program. Za taj program naročito je zaslužna načelnica, sestra Jelena Beljčev. Narodno veselje pratilo je celu ovu priredbu, koja je imala karakter nacionalne manifestacije i kojoj je tako oduševljeno nazočio brat Staja Stajić.

Inicijativom br. Čedomira Popovića, učitelja iz Vrutoka, osnovana je nova sokolska četa u selu Vrutoku, na živopisnom i lepom izvoru Vardara. Četa pokazuje veliku aktivnost i, prema do sada postignutim rezultatima, obećava da postane jedna od najboljih sokolskih četa na teritoriji župe Skoplje. Četa pripada sokolskom društvu Gostivar.

Sokolska četa Turan, kod Karlovca održala je prošle nedelje vrlo upešno prosvetno-tehničku akademiju, koju su spremile sestre članice i naraštajke. Matično društvo Karlovac i župa, izaslali su na akademiju svoje delegate, koji su bili oduševljeni odličnim radom čete Turan, te marljivošću i oduševljenjem sestara, koje su ovu akademiju pripremile. Vežbe su sastavile članice prednjačkog zbora, a i prosvetni odbor je sve učinio da akademija što bolje uspe.

Pregled istorije Srpskog sokola u Sarajevu (Nastavak)

Iz zapisnika IV odborske sednice od 23. avgusta 1908. g. i iz spomenutog tajničkog izveštaja (u vezi sa ovom sednicom) vidi se da su na ovoj sednici doneseni sledeći zaključci: 1) da se nabavi svečano odelo »Dušana Silnog«; (za odelo se morala zamoliti Zemaljska vlada; čim stigne odobrenje, određeno je da se preko novina raspiše oferta) i 2) da se osnuje ženska sekcija. (Za osnivanje ove sekcije imaju velikih zasluga sestre Krunica Jeftanović i Desanka Petrović).

Iz spomenutog zapisnika vidi se da su naslednici pok. Blaška Tasovića upisali pokojnika za dobrotvora društva s ulogom od 500 kruna. Pored njega, u zapisniku se komemorira smrt i društvenog dobrotvora, br. Vojislava Jeftanovića.

Šesta odborska sednica održana je 17. septembra 1908. godine. Iz zapisnika se vidi da je vladin poverenik za grad Sarajevo, dopisom od 29. avgusta 1908. g., br. 17.909, zatražio koloriranu sliku na temelju molba za odobrenje svečanog odelo »Dušana Silnog«. Odbor je rešio da se izradi ova slika. Na ovoj sednici raspravljano je i o osiguranju društvenih članova kod »Dunava«. U tajničkom izveštaju o ovom osiguranju kaže se »da svaki osigurani član ima sam svoju osiguranju plaćati, jer je osiguran-

ja samo četiri krune godišnje; te je to za svakog člana »Dušana Silnog« neznanat prinos, dok bi se društvena blagajna opteretila najmanje sa sumom od 150—200 kruna; osim toga čitava članarina na godinu dana redovnog člana iznosi 6 K, te kad bi se za istoga platila osiguranja godišnje 4 K, to onda »Dušan Silni« ne bi mogao podmiriti druge razne troškove.

Sedma i osma odborska sednica (23 i 29. septembra 1908. g.) sazivane su zbog ostavke br. Dimitrija Matejića. Ostavka je bila posledica spora koji je izbio između njega i br. Save Radonića. Na osmoj odborskoj sednici je rešeno »da se bratu Savi Radoniću pismeno javi da Odbor i društvo »Dušan Silni« mnogo duguju njemu na njegovom neumornom radu i savjesnom vršenju dužnosti kao učitelju i og odeljenja »Dušana Silnog«, ali ipak Odbor se morao držati § 26. tačke z) društvenih pravila, te će u buduću prepustiti sav rad nastavnički bratu Dimitriju Matejiću, od skupštine izabranom učitelju«.

Deveta odborska sednica održana je 28. decembra 1908. g. Na njoj je rešeno pitanje tajnika: mesto br. Mihajla Pičete, koji je premešten u Tuzlu, došao je br. Stanko Bogojević. Za ilustraciju prilika pod kojima je »Dušan Silni« radio, izneću ovaj detalj iz zapisnika: Srpsko

gimnastičko društvo »Obilić« u Mostaru poslalo je odboru »Dušana Silnog« četiri bloka za sakupljanje priloga u korist podizanja »Obilićevog« doma u Mostaru. Odbor je odgovorio »da se naš svijet vrlo malo odaziva i »Dušanu Silnom«, te s toga jako kuburimo. Kupljenje priloga možda ne bi naišlo na odobravanje, a želeći najboljeg uspeha bratskome društvu šaljem prilogu 10 kruna i vraćamo sva četiri bloka«.

Na desetoj odborskoj sednici (27. januara 1909. g. po starom), između ostalog, rešeno je: da br. starešina Stevo Kaluderčić privremeno pomaže učitelju bratu Dimitriju Matejiću pri vežbanju ženskoga odeljenja; da se glavni zaključci odborskih sednica iznose redovnim članovima u sali za vežbanje; da se povede više računa o higijenskim prilikama u sali za vežbanje i da se zamole gg. dr. Delijanisi i dr. Milivoje Kostić da održe predavanja o prvoj pomoći i higijeni. Iz tajničkog izveštaja o ovoj sednici vidi se »da se dopisi rečenoj gospodi nijesu mogli odmah poslati, jer se je u to vreme uselila c. i kr. vojska u zgradu Srpske škole i naše je društvo time ostalo bez svojih prostorija«.

Dvanaesta odborska sednica (7. marta 1909. g. po novom) bila je vanredna. Na njoj je pretrpano pitanje sale za vežbanje, pošto je zgrada Srpske škole u kojoj je vež-

bao »Dušan Silni« upotrebljena za »ukonačenje čes. i kr. vojske za neko neizvesno vrijeme«. Zaključeno je da se zamoli direkcija Velike gimnazije u Sarajevu da i »Dušanu Silnom« odobri da vežba u gimnazijskoj gimnastičkoj sali, pošto to uživaju i druga društva«. Iz tajničkog izveštaja o ovom vidi se da je direkcija izišla u susret molbi društva.

Trinaesta odborska sednica održana je 8(21) aprila 1909. g. Na njoj je, između ostalog, zaključeno da se IV godišnja skupština održi 19. aprila (2. maja po novom) 1909. g. u prostorijama »Sloge« s uobičajenim dnevnim redom, o čemu treba obavestiti vladinog poverenika.

Četrnaesta i petnaesta odborska sednica (15 i 18. aprila 1909. g. po starom) protekle su u čitanju izveštaja funkcionera i predloga Radoslava J. Samoukovića, koji će se pročitati na skupštini.

III

IV godišnja skupština »Dušana Silnog« održana je 19. aprila (2. maja) 1909. g. u prostorijama »Sloge«. Skupštini su prisustvovala 54 člana; izaslanik vlasti bio je g. Ilija Mandić.

Iz tajničkog izveštaja, sem onoga što je rečeno o pojedinim sednicama, vidi se da je stanje članstva izgledalo ovako: dobrotvora je bilo 6,

utemeljača 21, pomažućih 12, redovnih (ženskih) 15, redovnih (muških) 67, svega 121 član. Osim redovnih članova, vežbala je preko školskih i božićnih praznika u »Dušanu Silnom« srpska akademska omladina, koju je interesovao rad ovoga društva. Redovni članovi imali su dva izleta: jedan na Petrov dan, na izvor paljanske Miljacke, a drugi u februaru, do na Rešu.

Iz izveštaja blagajnika vidi se da je imovno stanje društva procenjeno na 2.161.99 k., od čega, kad se odbije dug, ostaje konačni imetak 1.976.69 k. Konačno stanje u gotovom bilo je 533.99 k.

O tehničkom radu govori izveštaj društvenog učitelja. Vežbalo se u torkom i petkom u dva odjela i to, kako je članicama i članovima najpodesnije bilo. Kada je 4(17) marta ušla vojska u Srpsku školu, upravni odbor morao je obustaviti društvene vežbe. »A kada je vlada hrvatskom i njemačkom gimnastičkom društvu dozvolila da mogu u dvorani Vel. gimnazije vežbati, odmah je i ovaj upravni odbor molio za dozvolu, koju je od direkcije Vel. gimnazije i dobio, ali samo za muški odio, jer je Realka oduzela časove ženskoj sekciji, koji su za ovu sekciju određeni bili«. Po želji članova, upravni odbor podelio je društveni rad na 8 sekcija (o tom je bilo govora kada su se iznosili zaključci odborske sednice od 14. maja 1908. godine). Brat učitelj nije zadovoljan s tehničkim radom. On smatra da društvo ne na-

Vera i Sokolstvo

Ljubljanski list »Straža u viharju« objavljuje, u broju od 9 februara, članak, pod naslovom »Tyrš, vera i Sokolstvo«, koji opet predstavlja lažni napadaj na Tyrševu nauku i na Sokolstvo uopšte, kao da bi Tyrš i Sokolstvo bili protivni veri i prijatelji bezboštva. Ovakvi napadaji ne znače doduše, više nikakvu novost, pa ih mi ne bismo ni zabeležili, kada ne bi sadržavali zanimljivu argumentaciju, koja otkriva, ne bezverstvo Tyrša i Sokola, već krajnju neobjektivnost i neistinoljubivost klerikalne štampe!

Da dokaže, naime, bezverstvo Sokola i Tyrša, ljubljanski list navodi krupnim slovima deset različitih citata, ali ni jedan od tih citata nije citat Tyršev, već su svi redom citati od njegovih najvećih protivnika, kao što je na pr. neki Jandasek, ili krčki biskup, Srebrnić. A to znači isto, kao da bi neko hteo da iznese argumente o tome da je crkva reakcionarna, pa bi navodio citate, ne iz papirnih bula i enciklika, već iz mnogobrojnih spisa najgorčijih protivnika katoličke crkve.

Kao što se, dakle, vidi, — članak »Straže u viharju« pokazuje samo to, koliko mnogo ona drži do svojih čitalaca! Jer svakome, i malo inteligentnom čoveku, pri čitanju toga članka, treba samo od sebe da se nametne pitanje: Ako su Tyrš i Sokolstvo protiv vere, a za bezboštvo, kako to da »Straža u viharju«, u bezbrojnim Tyrševim i sokolskim spisima nije našla makar i jedan citat da ga, kao direktni argument, iz usta samih okrivljenih, navede, u potkrepu svoga članka, već posigne isključivo za njihovim protivnicima?

Članak »Straže u viharju« dokazuje, dakle, najbolje, da ni Tyrš ni Sokolstvo nisu protiv vere, već da su klerikalci protiv Sokolstva!

»Oko Sokolova«, glasnik Sokolske župe Beograd, donosi u broju od prvog februara, na uvodnom mestu članak Milutina Magazinovića, pod naslovom »Vera i Sokolstvo«, koji predstavlja jedan dokaz više protiv argumentacije naših neprijatelja, da je Sokolstvo protivno veri i da je bezbožno. Članak završava:

»Pošto i sokolstvo ima zadatak da razvija moralne osobine, navike i vrline i kod svojih pripadnika i kod celog naroda; pošto i ono gaji poštenje i čestitost, međusobnu ljubav, bratstvo i uzajamno potpomaganje, — u tome se njegovi putevi i ciljevi podu-

daraju sa putevima i ciljevima vere.

Istinski, religiozni i moralni ljudi biće i bolji članovi sokolske organizacije. Zato sokolstvo u svojoj ideologiji izričito veli: »Sokolstvo nalazi da je vera najintimniji i najsvetiji deo ljudskog života i osuđuje svaki rad protiv verskog ubeđenja ma kojeg od svojih pripadnika«.

S druge pak strane svaka narodna vera koja u dobru naroda vidi i svoje dobro, potpomagaće koristan sokolski rad, koji razvija i uzdiže moral, bratstvo, ljubav među ljudima, nalazeći u sokolstvu pomagača koji joj potpomaže na uzdizanju čoveka od telesne životinje na viši stepen čoveka: slike i prilike Božije.«

Iz slovenskog Sokolstva

SMRT SOKOLSKOG PESNIKA

U Pragu je umro Fr. S. Prochazka, poznati češki pesnik, urednik revije »Zvon«, i predsednik književničkog društva »Maj«. Prochazka, koji je po zanimanju bio učitelj i direktor biblioteke u Pragu, bio je vrlo popularan kao pesnik, a naročito su poznate njegove rodoljubive pesme, pune nacionalnog optimizma i borbenosti.

Prochazka je bio od mladih nogu sokolski radnik i velik deo svojih pesama posvetio je Sokolstvu, naročito prilikom sokolskih svečanosti. Objavio je čitavu zbirku pesama pod naslovom »Tyršev delo«. Teški dani koje je preživela njegova otadžbina, bolno su ga se dotakli, ali on je i dalje nepokolebljivo verovao u budućnost svoga naroda. U svojoj knjizi »Verujem«, Prochazka piše:

»Greška bi bila, kad bismo mislili, da je napredak u tome ako oponašamo tuđinu. Tuđina živi svojim životom, a mi treba da živimo svojim, ako nećemo da prestanemo da budemo narod. Treba da idemo napred i uvek napred, ali da nikada ne ispuštamo iz ruku veze koje su za nama; jer u tome je tradicija. Samo duševni slepac je u stanju da ne vidi taj nepretrgnuti lanac, koji ide od sv. Vavilona, pa sve do prezidenta Masarika«.

POLJSKO SOKOLSTVO U NEMAČKOJ

U Nemačkoj postoji više sokolskih društava, koji imaju svoj »Savez Sokolstva u Nemačkoj«, sa sedištem u Berlinu. Savez se deli u dve župe, a Poljski Soko u Berlinu I, održao je nedavno vrlo uspešnu godišnju skupštinu.

Smrt Pape Pija XI

Prošle nedelje je preminuo u Vatikanskom Gradu vrhovni poglavar katoličke crkve u svetu, Nj. Sv. Papa Pije XI.

Premинуli poglavar katoličke crkve, kojoj pripada i jedan velik deo našeg naroda, kao i velik broj naše sokolske braće, bio je u čitavom svetu poštovan i cenjen, ne samo kao uzoran prvosveštenik i naslednik Sv. Petra na rimskoj biskupskoj stolici, nego i kao nadasve veliki prijatelj mira među narodima, koji se svim svojim autoritetom zalagao za to da narodi i države rešavaju svoje sporove mirnim sredstvima. Isticao se, sem toga, dubokim smislom za socijalne reforme u današnjem društvu, a velika je bila i Papina aktivnost na polju humanog i karitativnog rada. Pored toga, počivši Papa je dobro razumeo, kolike nesreće i trzavice za čovečanstvo mogu da nastanu iz novih rasističkih teorija o nejednakoj vrednosti među narodima, pa je znao najodlučnije da ustane protiv njih, uviđajući da je svaka prava sloboda, pa i ona crkve i vere, najbolje zajemčena u demokratskim i slobodarskim zemljama. U vezi sa time naročito je naglašavao, da odnosi između naroda i država ne mogu da se postave na zdravu osnovu, ako ta osnova ne predstavlja poštovanje međusobnih obaveza i moralnih principa.

Za preminulim Papom izjavili su saučeske predstavnici svih naroda i država, pa tako i naše države i naroda. A izbor budućeg pape obaviće se uskoro u Rimu, pa najviše izgleda ima dosadašnji državni tajnik, kardinal Pačeli.

Prednjački tečaj u B. Manastiru

Ispunjujući program za 1939 godinu, načelnništvo sokolske župe Osijek održalo je u Belom Manastiru, od 2-11 februara, 10dnevni početnički prednjački tečaj za članove. Tečaj je pohađalo 17 članova iz ovih jedinica: Osijek Matica 2, Borovo selo 2, Beli Manastir 3, Donji Miholjac 2, Tenje 2, Liješće 2, Jagodnjak 1, Opatovac 1, Županja 1 i Bos. Brod 1. Održano je ukupno 90 sati i to prema programu, koji je sastavilo Načelnništvo SSKJ.

Tečaj je vodio brat Slavko Kalman, župski prednjak iz Bjelovara, uz radnju brata Ilakovca iz Osijeka. Pored njih na tečaju su predavala još braća Krulj, ing. Kvapil, dr. Dodig, dr. Meleš, dr. Cvetanović, Bogner, Kolarov, Janković, Slijepčević i Vičić. Tečajici su stanovali u sokolskom domu, a sve troškove tečaja snosila je župa.

Sve napore tečajici su dobrom voljom uspešno savladavali i za celo vreme tečaja vladao je vedar i bodar duh. Održane su i dve filmske predstave, na kojima su prikazani sokolski filmovi. Na kraju tečaja održani su ispiti. Svi su tečajici završili tečaj s uspehom, a onda im je priredena oproštajna veselica.

B. S.

IZ MINISTARSTVA FIZ. VASP. NARODA

Ministarstvo fiz. vasp. naroda će, od 15 februara 1939, imati skraćenu telegrafsku adresu »MIFIVA«, koju treba koristiti u telegrafskom saobraćaju sa tim ministarstvom.

Učesnici prednjačkog tečaja u Belom Manastiru

Telesno vaspitanje u svetu

IZ FRANCUSKE GIMNASTIKE

Predsednik Francuskog gimnastičkog saveza, Georges Manchet, povukao se sa svog položaja i bio je izabran za počasnog predsednika.

Ovogodišnja francuska gimnastička savezna svečanost održaće se o Duhovima u Rennes. Iduće godine će se ta svečanost održati u Bulonji i u Reimsu.

Telesno vaspitanje u Francuskoj je došlo konačno potpuno pod kontrolu i voćstvo vojnih krugova. Vojna kontrola ima pravo nadzora nad svim sportskim i gimnastičkim udruženjima, a ima za cilj da uvede jedinstveni sistem i strogu disciplinu.

PRIPREME NEMACA ZA OLIMPIJADU

Nemci su priredili, od 21 do 22 februara, u Geri takmičenja mladih gimnastičara koji se pripremaju za Olimpijadu. Učestvovalo je 78 takmičara, među kojima ih je bilo mnogo od 16—17 godina. Pobedio je Karel Staden, drugi je bio Kiefer, a treći Hlinecki.

TAKMIČENJA ITALIJANSKIH GIMNASTIČARA

Italijanski gimnastičari pozvali su nemačke gimnastičare na tri takmičenja, koja će se održati ove godine u Milanu, Genovi i Napulju. Nakon pobeđe nad mađarskim gimnastičarima, italijanski gimnastičari se nadaju novim poredcima. Njihov prvak, Neri, opet se nalazi u odličnoj formi, pa je prestigao poznatog italijanskog prvaka, Guglielmetti.

NOVI STADION U RIMU

U Rimu se užurbano radi na izgradnji velikog stadiona, u onom delu varoši koji se naziva »Grad mladosti«, u blizini Foruma Mussolini. Stadion će se zvati »Stadio Olimpico« a italijanski listovi pišu, da će biti tako uređen, da će imati oko 100.000 mesta, a na njemu radi 700 radnika. Gradi se užurbano, zato što bi u godini 1944 na Italiju trebao da dođe red, da priredi olimpijske igre.

GIMNASTIKA U FINSKOJ

U Oslu je bilo priredeno gimnastičko takmičenje između Norveške i Finske, pa su Fini pobedili u vežbama pojedinaca, kao i u vežbama društava. Naročitu pozornost je privukao na sebe devetnaestogodišnji Finac, Huhtanen.

Finski gimnastički savez priređuje ekskurziju svoje odabrane momčadi u glavne varoši Nemačke, Mađarske, Čehoslovačke i Poljske, u letu godine 1939.

preduje, nego »vegetira«. Svoje mišljenje potkrepljuje tehničkim izveštajima pojedinih godišnjih skupština, iz kojih se vidi sledeće:

U I godini održalo se u svemu 32 časa, na koje otpada 704 pohađanja

u II godini održalo se u svemu 230 časa, na koje otpada 3639 pohađanja,

u III godini održalo se u svemu 116 časova, na koje otpada 1508 pohađanja,

u IV godini održalo se u svemu 180 časova, na koje otpada 2351 pohađanja.

Poprečno je pohađalo na čas: u I godini 22 člana; — u II godini 16 članova; — u III godini 13; — a u IV godini 13 članova.

Izveštaj završava rečima: »Uzmemo li imenik I i II odjela u ruke, pa ćemo se uvjeriti da su od postanka društva do danas samo slijedeća braća »Dušanovci« najstalnije i najsavjesnije pohađali vježbalište: Lalić Đorđe, Obradović Milan, Petrović Jovo, Lubura Jovo i dr. Vojislav Besarović. Osim ovih, moram od mlađe generacije još spomenuti braću: Kreštalicu Marka i Maljukana Milana, koji su neumorni borci i istrajni radnici našeg društva. U ime svoje i ovoga odbora, blagodaram gore navedenoj braći, želeći da na viteškom radu i dalje pregnu, kako bi se i ostala braća i sestre na njih ugledali te poradili na uzdignuću telesne snage našega naroda, jer za

nas Srbe je gimnastika od neizmjerne važnosti poradi zdravlja i discipline, a da drugi zadatak i ne spominjem! Zdravo, silne i silni!»

Iz izveštaja čuvara vidi se da je vrednost sprava iznosila 1275 kruna, a namještaja 343 kruna. U društvenoj knjižnici postojali su samo sledeći listovi i knjige: »Srpski Soko« (list) od g. 1906, 1907, 1908, i 1909, (i to ne svi brojevi); — »Hrvatski Soko« (list) g. VII (br. 1 i 12); — »Öst. Turnschule« (samo neki brojevi); — »Svesokolski slet u Pragu«, sveska 2; — i »Schützler Gemein-Übungen ü Stabpyramiden«.

Posle izveštaja nadzornog odbora data je razrešnica staroj upravi, a onda su izneti sledeći predlozi starog odbora:

1) da se učitelju Dimitriju Matejiću, u znak njegovog požrtvovanja i neumornog rada u društvu, odobri nagrada od 300 kruna (jednoglasno odobreno); 2) »da se onim članovima »Dušana Silnog« koji najredovnije pohađaju vježbe, dade novčana nagrada, koja se ima upotrijebiti za odijelo dotičnom članu, ako budu povoljni uslovi za to« (primljeno); — 3) da se § 11 društvenih pravila proširi ovako: »Redovan je član onaj, koji redovno učestvuje pri društvenim vježbama, a uplaćuje u naprijed 50 helera. Izostane li od vježbe, bez izvine kroz mjesec dana, to gubi pravo da bude redovan član« (Primljeno većinom glasova); — i

4) »da se idućem odboru stavi u dužnost da stupi u saobraćaj sa svima srpskim gimnastičkim društvima u Bosni i Hercegovini, te da konačno riješi, ili u izvanrednoj ili u idućoj glavnoj skupštini, da li da »Dušan Silni« zadrži svoje ime ili da ga promijeni u novo ime, koje bi bilo svima zajedničko, naime u ime »Srpski soko«.

Starešina je stavio i ovaj predlog na glasanje. Većinom glasova je zaključeno »da se »Dušan Silni« ima nazvati »Srpski soko«, te da se Zemaljskoj vladi podnese na odobrenje promjena imena; a u vezi s time, da se i odijela sokolska nabave.

Posle toga pročitani su predlozi br. Radoslava J. Samoukovića, koji je želeo da se poboljša celokupni život i rad društva.

Tajnim glasanjem izabran je ovaj odbor: starešina dr. Vojislav Besarović, zamenik starešine Jovo Popović, tajnik Stanko Bogojević, blagajnik Jovo Petrović, učitelj Dimitrije Matejić, čuvar Jovo Lubura, odbornici: Jovo Pešut, Milan Obradović i Jovo Šerbedžija; zamenici: Đorđe Lalić, Đorđe Stupar, Bogdan Davidović, a nadzorni odbor: Lazar Kondić, Doko Kovačević i Petar Milošević.

— IV —

Ova uprava razvila je vrlo intenzivan rad u društvenoj godini 1909-10. Po rečima brata Matejića, ni u

jednoj godini društvenog života nije bilo tako intenzivnog rada kao u ovoj. U vremenu između IV i V godišnje skupštine održane su 24 odborske sednice.

Na prvoj odborskoj sednici, od 27 aprila (10 maja), pored ostalog, bilo je govora i o odelu, pa je zaključeno da se društvo obrati Srpskom soku u Sr. Karlovcima da mu javi kakva je razlika između odela Srpskog i Hrvatskog sokola; kada to sazna, tražiće odobrenje od nadležnih faktora i raspisaće oferte.

Na trećoj odborskoj sednici, od 27 maja (9 juna), primljen je za dobrotvora advokat D. Dimović, a za utemeljače: dr. Simo Popović i Đorđe Đukić. Zaključeno je da se društvo odazove molbi Srpske trgovačke omladine u Sarajevu i da na njenom izletu učestvuje s ovim programom: a) slobodne vežbe sa štapovima, b) piramide na razboju i c) rvanje. Na IV srpskom sokolskom sletu u Ravanici, na Vidovdan 1909 g., zastupao društvo br. dr. Vojislav Besarović. Na dopis Srpskog sokola iz Sr. Karlovaca u pogledu odela, rešeno je da se zamoli da pošalje na uvid i vežbačko i svečano odelo.

Na četvrtoj odborskoj sednici, od 3(16) juna, primljeni su za utemeljače: Drago Rajković i Đorđe R. Besarović. Vladin poverenik za zemaljski glavni grad Sarajevo, aktom br. 12735 od 9 juna 1909 g., obavestio je društvo da je Zemaljska vlada odobrila promenu imena

»Dušan Silni« u »Srpsko gimnastičko društvo — Srpski soko — u Sarajevu«, kao i izmenu § 11 društvenih pravila. Na sednici od 16 juna 1909 g., opet je raspravljano o odelu. O tome u zapisniku stoji sledeće: »Tajnik javlja da je donio odijelo »Hrvatskog sokola«, a starješina M. Milunić je također poslao na uvid svoje odijelo »Srpskog sokola«. Pošto su dva odbornika bila obučena u ta dva odijela, te ih usporedili, vidjeli smo da nema nikakve razlike, izuzev na kapi. Uspoređujući nadalje kvalitet jednog i drugoga, nađeno je da je bolje odijelo Hrvatskog sokola, te bi zaključeno, da i mi pravimo odijelo od sukna kao što je u Hrvatskog sokola, tj. da se sukno poruči od trapista iz Banja Luke.

Budući da je vojska napustila zgradu Srpske osnovne škole, rešeno je da se, od 10(23) juna, počne vežbati u prostorijama ove škole.

Na petoj odborskoj sednici od 20 juna, zaključeno je, između ostalog, »da starješina piše dr. Šajneru u Prag za dvojicu prednjaka, koji bi i štampari bili, te bi u srpskoj štampariji radili, a kod nas bili vođe«. Promenom imena ušlo je društvo u novu fazu svoga života i rada.

(Nastaviće se)

prof. Hajrudin Čurić

Daleki istok i opšti međunarodni položaj

I pored vrlo napetog međunarodnog položaja u Evropi, a naročito na Sredozemnom Moru, pozornost svet-ske javnosti je u velikoj meri obraćena na događaje na Dalekom Istoku, u toliko pre što su ti događaji usko povezani sa međunarodnim položajem u Evropi. Pogotovo kada se zna, da rat koji se vodi između Kine i Japana, predstavlja ujedno i borbu Japana protiv uticaja evropskih i američkih država u Aziji, a naročito protiv interesa što ih u tom delu sveta imaju Engleska, Severna Amerika, Rusija i Francuska.

Japanska akcija protiv Kine postaje sve energičnija, ma da nije jasno, da li je ta odlučnost posledica sigurnosti koju Japan oseća, ili je naprotiv posledica sve težih briga što se rat u Kini oduljuje i što taj rat stoji silan novac, pa se riskiraju i naj-sudbonosniji koraci, samo da bi se do bilo kakvog uspeha što pre došlo. Bilo je i do sada mnogo osetljivih tačaka u ratu sa Kinom, koje su mogle da izazovu nezadovoljstvo, pa i otpor evropskih i američkih država, ali je Japan računao sa time, da su sve te države i suviše angažovane opasnostima na drugim stranama i da se boje komplikacija, pa da će zato mnogo šta mirno progutati. Jedna od najosetljivijih tačaka bilo je baš kinesko ostrvo, Hajnan, koje se nalazi sučelice od francuske Indokine, koje je vrlo blizu engleskom Hongkongu i velikoj ratnoj luci Singapuru, a koje nije mnogo udaljeno ni od američkih Filipina. Baš zbog tog, strateški važnog položaja ostrva Hajnan, bilo je sa strane Amerike, Engleske i Francuske uvek isticao, da bi njegovo zaposednuće sa strane Japanaca, značilo izazov i pretnju za sve njih; jer bi, kao pomorska i avionska baza, moglo u velike da ugrozi sigurnost tih američkih i evropskih poseda, kao i slobodu kretanja njihove trgovačke i ratne mornarice po tom delu Tihog Okeana.

Pa i pored toga dogodilo se pre nekoliko dana, da su Japanci okupirali ostrvo Hajnan, koje ima oko 34.000 kvadratnih kilometara i oko 2 miliona stanovnika; koje dakle predstavlja prilično velik, i rudama bogat teritorij, ali čija glavna važnost leži baš u njegovom strateškom položaju; pogotovo ako se nalazi u rukama jedne tako dinamičke sile kao što je Japan, a ne u rukama pasivne Kine. Na prvu uzbunu koja se javila u američkoj, francuskoj i engleskoj javnosti, Japan je doduše izjavio, da nema nameru da okupaciju ostrva učini trajnom, niti da ga utvrdi i upotrebi za ciljeve uperene protiv tri pomenute sile, već da je cilj te akcije isključivo strateški u odnosu prema Kini. Ali malo ima naivnika u svetu, koji u to veruju, a sigurno je da ih najmanje ima u samim odgovornim vladama Engleske, Francuske i Amerike.

Kako to, dakle, da se Japan, i pored tolike protivnosti, odlučio na okupiranje Hajnana, i da pomenute tri velesile, i pored ranijih izjava, na sve to miruju? Izgleda, ipak, da nije mnogo verovatno, da bi se one pomirile sa trajnom okupacijom toga ostrva, te da u njihovim očima pitanje Hajnana, kao i uopšte čitavo pitanje rata u Kini, te nastojanje Japana, da sistematski izgura i trgovinu i politički uticaj svih stranih država iz Kine, predstavlja samo jedan deo opšteg međunarodnog položaja i problema u svetu. Tim država se čini da pitanje Hajnana nije još uvek toliko krupno, da bi zbog njega vredelo izazivati komplikacije, pa da treba videti kako će se u velikim crtama razvijati međunarodni odnosi, a naročito kako će se razvijati sporovi koji postoje između osovine Rim-Berlin i osovine London-Pariz, za koje se sve više interesuje i Severna Amerika, a u koje je zapleten i Japan, svojim vezama sa Rimom i Berlinom, jednako kao i Sovjetska Rusija, usled protivni-

kog stava ove tri velike sile prema njoj.

Rat u Kini čini se, međutim, da nema izgleda da bi se tako brzo približio kraju. Poslednje vesti govore čak o izvesnim poredama Kineza, a iz nove Čangkajšekove metropole, Čungkinga se javlja, da se tamo u najvećim razmerama organizuje još jači otpor protiv Japana; da se grade nove tvornice i izrađuje sve modernije oružje; što je — kao što se sa japanske strane tvrdi — u velikoj meri potpomognuto pozajmicama i kapitalima onih velikih sila, koje su protivne ekspanziji Japana. Pored toga, odnosi Japana sa Sovjetima bivaju iz dana u dan sve teži, a spor oko ribarenja u blizini Sahalina postaje sve nerešljiviji. Javno mišljenje u Americi sve više se priklanja stavu prezidenta Rusvelta, koji je pro-

tivnik američke izolacije i koji je pristalica saradnje sa zapadnim silama, a prijateljstvo vojničkih pomorskih faktora Amerike i Engleske, u vodama Tihog Okeana već je gotova stvar. Zato je u američkoj vladi odlučeno da se utvrde Filipinska ostrva i da se odatle sa što većim snagama kontroliše akcija Japana.

Međutim, kao što smo već kazali, sve je to međusobno povezano u sklopu opšte međunarodne situacije; pa odatle kuraž Japana da iskoristi momenat, računajući da Engleska, Amerika i Francuska neće hteti da zbog jednog detalja prejdiciiraju rešavaju opštih problema. A odatle i kolebljivost pomenute tri velike sile, da već jednom pronađu neki detalj, kod koga bi metnuli tačku na svoja popuštanja. Iduća godina, a naročito iduće leto, biće izgleda presudni za daljni razvoj prilika, pa će se videti da li će biti moguće da se očuva mir, za kojim čeznu svi narodi, a koji je toliko na jeziku međunarodnih državnika.

„Soko“, br. 2, već je izašao!

Ova velika mesečna revija Saveza SKJ, izašla je juče, na 56 strana velikog formata, i sa posebnim prilogom triju vežbi za god. 1939, na slovenačkom. Ovaj broj je veoma bogato ilustrovan, a ima ovaj obilat sadržaj:

Reč Uredništva: Počeci naših »Puteva i ciljeva«, (E. L. Gangl); — Na obletnicu smrti Miška Jovanovića, Veljka Čubriovića i Danila Ilića (Stevan Zakula); — Dve pesme (Mićun M. Pavičević); — Telesno vežbanje i mišići (Dr. M. Dragić); — Sitan ili krupan rad u sokolskim društvima? (Ante Tadić); — Golub pesma (Dr. V. Rašić); — Sokolstvo u školi (Jovan Udicki); — Kulturne veze; — Zahtevamo i Gundulića i Prešerna i Njegoša.

Telesno vaspitanje: O sistemu vaj, pri katerih je treba već telovadcev (Dr. V. Murnik); — Dečija telovežba (I. Sedlaček); — Po svetu (S. T.); — Primeri vežbi na spravama za žene (O. Skovran); — Proste vežbe za vežbovne časove žena (J. Trdina); — Vežbe za takmičenja za viši razdeo u 1939; — Opšta i međunarodna takmičenja žena 1939 (O. Skovran); — Međuzupske utakmice (J. Bogner); — Sednica stručnog odbora FIG u Bazelu (I. K.); — Zaključci zbora župskih načelnika; — Vesti.

Sokolska prosveta: Dečije pozorište (J. Udicki); — Prvo sokolsko lutkarsko pozorište u Sarajevu; — Organizacija sokolske štednje (R. Aranitović); — Propaganda trezvenosti; — Sokolska Petrova Petoletka; — Vode sokolskih četa (D. B.); — Prosvetni tečajevi župe Ljubljana i župe Skoplje; — Beleške; — Nove knjige; — Službena saopštenja.

Sokolski naraštaj: Jačajmo vrline (L. Simeunović); — Razgovor sa starim pomorcem (S. Svoboda); — Bilješke (F. Pavešić); — Številka 18 (V. Majnik); — Bolni utisci (V. Komarović); — Svest (F. Orlović); — Zar je tako blizu? (V. Jakovčević); — Zakaj, kam? (R. Horvat); — Naši pesnici (I. Majcan, St. M. Mutibarić, J. Matešić, I. A. Tabaković); — Radovi našeg naraštaja (I. Mileta, B. Skoporec, P. Jakovčević, L. Marcikić); — Popunjalke.

Pretplata je samih 45 Dinara godišnje, — a naručuje se: Administracija »Soko«, Beograd, Pošt. fah 342, — Račun Poštanske štedionice, br. 57.686.

Štampa i selo

Uporedio sa napretkom tehnike i kulture razvijao se i napredak štampe, nakon izuma genijalnog Gutenberga. Ljudi i geniji i obični smrtnici, osetili su odmah kakva se moć krije u štampanoj reči, pa su je počeli koristiti za svoje ciljeve. Političari i vodi raznih pokreta uzeli su štampu za propagatoru svojih ideja. Tehničari, hemičari, naučnici svih grana ljudskog znanja, predstavnici vera, jednom reči: sve i svi služilo se štampanom reči. Onda i nije čudo kada je rečeno za velikog apostola hrišćanstva, sv. Pavla da bi on, da je živio u naše vreme, postao novinar.

Istina, danas se štampa mestimično profanirala. Umesto da vrši uzvišenu i svetu misiju prosvetavanja naroda, nju su zlorabili i za takve ideje, koje ne samo da nisu konstruktivne, već su rušilačke i ubitačne. Te ideje se vrlo lako primaju u širokim narodnim slojevima, jer siromašni svet ne može doći uvek do dobre štampe. A čovek rado čita, naročito seljak. Kada dobije u ruke bilo kakvu novinu, on je ne ostavlja, dok je ne pročita. A to što pročita, ostaje mu u duši. Istina, seljak rado čita i dobre listove ali takvi mu nisu pristupačni u onolikoj meri, kao zla i rdava štampa. Dobra štampa obično nema mecena, koji bi je potpomagali i izdržavali te joj omogućivali širenje u široke slojeve.

Ovo sam napomenuo, kao čovek

koji živi na selu i pozna prilike koje tu vladaju. Srce me je bolilo, kada sam video, kako je rado naš seljak čitao npr. »Sokolsko selo«, ali ga nije mogao plaćati i list je, na opštu žalost morao prestati da izlazi, jer ga oni, kojima je bio namenjen nisu mogli preplaćivati i osigurati mu izlaženje.

Zato smo sa radošću pozdravili odluku Saveza, da se tri glavna stručna sokolska lista: »Sokolska prosveta«, »Soko« i »Sokolić« spoje u jedan list, pod imenom Soko; te da »Sokolski Glasnik« proširi i poveća. Ako prostor lista dozvoli, moći će se uvesti i posebna rubrika za naše selo, koja bi nadomestila nekadašnje »Sokolsko selo«.

Rekao sam, da je naš seljak željan čitanja. Na nama je, da mu to omogućimo. Pojedine jedinice moraju osigurati dovoljan broj primera za svoje siromašno članstvo. Siromašniji članovi mogu opet da se zajednički pretplaćuju i da listove redom čitaju.

Samo preko dobre štampe može se kulturno i nacionalno podići naše selo. Najbolji govornik nije kadar učiniti svojom reči, koliko štampa. Reč se čuje i zaboravi, nju sluša ograničen broj ljudi, a štampu čitaju hiljade i hiljade. Pa i onda kad je pročita, napisana reč ostaje i dalje, ona se uvek može čitati.

Joso Matešić

Godišnje skupštine naših jedinica

Sokolska župa Zagreb, održaće godišnju glavnu skupštinu u nedelju 26. o. m. u 9 s. u prostorijama Sokolskog društva Zagreb 2. Zbor društvenih i četnih načelnika-održaće se u istim prostorijama u subotu 25. o. m. U subotu 25. o. m. održaće se u 16 s. zbor društvenih i četnih prosvetara, u prostorijama Sokolskog društva Zagreb 1. Pretkonferencija delegata, koja se održaće u subotu, u prostorijama Sokola 2, započeće u 20 s.

Sokolsko društvo Matica u Subotici je izabralo za starešinu Lazara Kečića i utvrdilo da je, po svome radu, najjača organizacija privatne inicijative u Subotici, jer broji 1435 pripadnika, a u prošlog godini je imalo 101 priredbu. Odlučeno je da se zamoli gradska uprava, da se sokolski dom potpuno dovrši i da se ove godine svečano proslavi 20-godišnjica Sokolstva u Subotici. Tom prilikom će društvo izdati spomenicu.

Sokolsko društvo Osijek Matica izabralo je, na godišnjoj skupštini, staru upravu, što je najbolji dokaz da je članstvo zadovoljno njenim uspesima. Utvrđeno je porast članstva u svima kategorijama, kao i opšta finansijska sanacija. Sve priredbe su imale lep uspeh, a brojno učešće na svesokolskom sletu u Pragu podiglo je ugled društva.

Sokolsko društvo Gornja Radgona je izabralo za starešinu brata Karla Mavrića i sa zadovoljstvom utvrdilo da je rad u prošlog godini bio obilan. Skupština je uspešno bolje nego ranijih godina, zato što je župa Maribor izaslala svoga delegata, brata Lavrenčića, što ranijih godina nije bio slučaj, pa su se članovi društva osećali time zapostavljeni. Brat Lavrenčić je bio srdačno pozdravljen. U prošlog godini je društvo položilo temelj svom budućem domu, koji će ove godine biti sigurno dovršen, tako da će, kada društvo bude slavilo 20-godišnjicu postojanja, moći da je proslavi pod vlastitim krovom. To je u toliko važnije, što ovo društvo leži na krajnjoj severnoj granici naše države i što je svesno svojih važnih narodno-odbrambenih zadataka.

Sokolsko društvo Ormož je izabralo za starešinu brata Ivana Rakušu i utvrdilo da je u prošlog godini moralo da savlada mnoge prepreke, ali da je ipak bilansa rada uspešna i da je stanje blagajne dobro. Za iduću godinu se predviđa uređenje letnjeg vežbališta i izgradnja nove svlačionice. U odbrambenom referatu je izražena želja, da se položi naročita važnost na narodno-odbrambeni rad, obzirom na granični položaj društva.

Sokolsko društvo Trogir je izabralo za starešinu brata Antu Ivčevića, dok je dosadašnji zaslužni starešina Gregović izabran za potstarešinu. Ma da je, iz neprijateljstva prema Sokolstvu, društvo bilo izbačeno iz dosadašnjih opštinskih prostorija, rad u prošlog godini je bio obilat, pa je između ostalog osnovana sokolska muzika, koja je priredila nekoliko uspešnih koncerata, pod dirigentstvom brata Iva Čizeka. I rad pevačke i pozorišne sekcije treba pohvaliti, dok je na tehničkom polju osvojeno međuzupsko prvenstvo u odbojci.

Sokolsko društvo Borovo je održalo godišnju glavnu skupštinu. Od strane župe Osijek bio je brat Ilija Beara, koji je pohvalio rad. Izabrana je nova društvena uprava, na čelu sa br. Tomom Maksimovićem.

Društvo se sprema da održi 4. marč. sveslavenki bal na kome će učestvovati grupe u narodnim nošnjama svih slovenskih zemalja. Po održanoj glavnoj skupštini, društvo radi u svim pravcima sokolskoga rada. Svaki dan puna je sokolana pripadnika, koji sa velikim oduševljenjem vežbaju.

Sokolsko društvo Gostivar je, 5. februara održalo godišnju skupštinu na kojoj je izabralo novu upravu, na čelu sa Dr. Dimitrijem Ivanovićem, opšt. lekarom.

Iz izveštaja se vidi da je društvo bilo vrlo aktivno u radu u prošlog godini. Redovno je održavalo časove vežbanja sa svima društvenim kategorijama i sa uspehom izvelo 19 priredbi, među kojima naročito treba istaći odlično uspeli javan čas, na kome su prvi put uzele učešća seoske sokolske čete i osnovne škole iz Gostivara i okolnih sela. Taj čas je bio veličanstvena nacionalna manifestacija, kakva do sada u ovom kraju nije nikada priredena.

Sokolsko društvo Slovenjgradec je izabralo ponovo za starešinu brata Ivana Rojnika i zaključilo da će ove godine, prilikom 20-godišnjice postojanja društva, prirediti Okružni slet i ujedno posvetiti člansku i naraštajsku zastavu. Ma da je društvo bilo izloženo teškim napadajima protivnika, broj članova se povisio za 22, tako da društvo ima sada 306 članova.

Sokolsko društvo Bijeljina, je, nakon ostavke dosadanjeg starešine, br. Dr. Ace Bogdanovića, koji je zauzimao taj položaj punih 15 godina, za što mu društvo daje puno priznanje, jednoglasno izabralo novu predloženu listu, na čelu sa Dr. Vladimirom Čaldarovićem, advokatom iz Bijeljine, dosadanjim zamenikom starešine.

Sokolsko društvo Kostrena je, na godišnjoj skupštini, sa žaljenjem utvrdilo da, usled jake protivničke akcije, rad u prošlog godini nije bio tako plodan kao ranije, ali je za iduću godinu izraden obilat program i nova uprava je odlučila da prede živo na posao. Osnovan je fond za nabavku društvenog barjaka, pa ima nade da će u ovoj godini biti svečano razvit i da će biti kršten novi čamac društva.

Sokolsko društvo Durdenovac je izabralo novu upravu, na čelu sa br. Jankom Petarom, upr. osn. škole. Na skupštini je zaključeno da se povede akcija oko gradnje doma, koja bi se imala izvršiti u okviru sokolske Petrove petletke. Za pretседnika akcionog odbora izabran je br. Rupnik Branko, nast. grad. škole koji će stupiti u vezu sa ovdašnjom tt. „Našička“ glede zemljišta i gradnje.

Sokolsko društvo Belj Manastir je izabralo za starešinu br. Jovu Jankovića i sa zadovoljstvom konstatovalo da je rad na telovežbačkom i prosvetnom polju bio zadovoljavajući, a finansijsko poslovanje društva da je dalo dobre rezultate. Lepo je radila diletantska sekcija i mešoviti pevački hor, a imovina društva vredí oko 350.000 dinara.

Sokolska četa Vera, održala je godišnju skupštinu, na kojoj su bili delegati društva Borovo, braća Hriberški, Hodovski i Granjaš. Četa se nalazi u dosta teškom stanju, a ima i mali broj članstva. Braći je dat savet da budu u stalnom kontaktu sa matičnim društvom i da izveštavaju o svim neprilikama. Izabrana je nova uprava, na čelu sa br. Kelić Milanom.

Sokolski kurs za sutkinje

Ženski Tehnički odbor Saveza SKJ, prema programu predviđenom za godinu 1939 održao je tečaj za sutkinje, koji je počeo 13. februara. Tečaj se održava u domu sokolskog društva Beograd-Matica, a pohada ga 26 kandidatkinja iz cele zemlje, i to iz sokolskih župa Banja Luka 1, Beograd 4, Celje 3, Kragujevac 3, Ljubljana 2, Niš 3, Novi Sad 2, Osijek 1, Petrovgrad 2, Sarajevo 1, Skoplje 2, Užice 1, i Zagreb 1. Tečaj vodi pročelnica Nastavnčkog oteka, Agata Žic, a predavaju članice Ženskog Tehničkog odbora SSKJ. Na tečaju se uči sudenje (teoretsko i praktično) na spravama, lakoj atletici, prostim i strojevnim vežbama. Danas će se održati ispiti, teoretski i praktični, podeliti tečajkama diplome, a na veče izvršiće se svečani zaključak, spojen sa zajedničkom večerom tečajnica i članica Tehničkog odbora Saveza SKJ.

Iz slovenskog sveta

BUGARI SU SLOVENI, A NE TURANCI!

Nedavno je u nemačkoj reviji »Zeitschrift für Rassenkunde« objavio bugarski univerzitetski profesor, Dr. M. Popov, veoma zanimljivu raspravu o tome, da li su Bugari slovenskog ili turanskog porekla. Ta rasprava je došla kao odgovor na kampanju profesora Kantarčičeva, koji je pokušao da postavi tezu da u žilama bugarskog naroda u većini teče krv turanskih zavojevača. Tu tezu je pobijao veći deo bugarskih naučnika, a Dr. Popov piše u svojoj raspravi o tome sledeće:

»U sedmom veku prodrlo je preko donjeg Dunava turansko pleme Bugara u današnju Dobrodžu i zapadnu Bugarsku i onda godine 679. osnovalo bugarsko državlje. Iz svih istraživanja, kao i antropoloških ispitivanja, je očito, da je to bugarsko zavojevačko pleme bilo malobrojno. Naučnici ga cene na 20 do 30.000 duša. To je turansko pleme u velikom slovenskom moru izginito i ostavilo samo neznatne tragove, koji se antropološki jedva daju konstatirati, u glavnom oko starih bugarskih prestolnica, Pliske, Preslave i Trnova, te u nekim strateškim naseljima. Malobrojnost ovog turanskog plemena dokazuje također i okolnost, da nije ostalo skoro nikakvih tragova jezika tih turanskih Prabugara u današnjoj slovenskoj bugarskoj, osim nekih reči. Bugari se radi toga, po svim svojim narodnostim i rasnim osebinama, imaju ubrajati među slovenske narode«.

PROSLAVA MASARYKA U ČESKOSLOVAČKOJ

»Prager Tagblatt« piše, da je prasko ministarstvo prosvete uputilo školskim raspis, da se rođendan prezidenta Masaryka, koji pada 7. marta, ima proslaviti u svima školama. Međutim, umesto da ta proslava bude u svečanim dvoranama, ograničeno se na to, da će nastavnici iz istorije i jezika predavati deci o Masaryku, za vreme svojih satova.

ČESI I SLOVACI U AMERICI

U Njujorku je održan veliki zbor delegata svih českih i slovačkih organizacija u Severoameričkoj Uniji, na kome se raspravljalo o sadašnjem položaju Čehoslovačke republike. Jednoglasno je prihvaćena rezolucija, koja je upućena predsedniku republike Hachi, predsedniku vlade Beranu i ministru spoljnih poslova, Hvalhovskom, a u kojoj se protestuje protiv ograničavanja slobode i građanskih prava u državi, kao i protiv stroge cenzure, a naročito »protiv napada na tvorce čehoslovačke republike, Masaryka, Štefaneke i Beneša«. Traži se, da se opet u svim školama i uređima uvede slika prezidenta Masaryka, »a ako to ne mogu da učine, neka pokažu slike Masaryka, Štefaneke i Beneša i neka ih pošalju čehoslovačkim organizacijama u Americi, koje će ih časno očuvati«. Isto se tako najodlučnije protestira protiv raspuštanja telovežbačkih, kulturnih i političkih organizacija.

PRIVREDNA STRUKTURA ČESKO-SLOVAČKE

»Obzor narodnohospodarsky« objavljuje statistiku u kojoj se konstatuje da česke zemlje u novoj Čehoslovačkoj predstavljaju teritorijalno samo polovinu nove države. Međutim, te zemlje predstavljaju 90 posto celokupne privredne snage nove republike. Od industriskog kapaciteta otpada na česke zemlje oko sedam osmina, a samo jedna osmina na Slovačku i Prikrupatsku Rusiju. Ove poslednje dve zemlje daju svega jednu desetinu nacionalnog prihoda.

Brat Avram Filipović, trgovac iz Beograda i član Sokola VII, podario je zastavu deci Sokola V. Ova će se zastava osvetiti i razviti 4-VI-ov. g.

Dva tečaja župe Sušak—Rijeka

Sokolska župa Sušak—Rijeka održala je u poslednje vreme dva tečaja, i to jedan administrativno-prosvetni, koji se održao još koncem meseca decembra prošle godine, kao i 8-dnevni župski pripravnčki tečaj, koji je održan na Sušaku, od 25. januara do 1. februara.

Od bratskih jedinica sa teritorija župe, koja broji 64, što društava što četa, bilo je prisutno na administrativno-prosvetnom tečaju, svega 19 slušača, koji su zastupali 9 jedinica, i to od društva: Sušak—Rijeka, Draga, Kostrena, Kraljevica, Marinići, Senj i Zamet—Kantrida, a od četa: Drenova i Vojni Tuk.

Predavanja su održana ova: ideologija Sokolstva, osnivači sokolstva, definicija jugoslovenske ideologije, Sokolstvo i žena, organizacija prosvetnog rada, sokolska disciplina, pevanje u Sokolstvu, sokolsko bratstvo i pozdravljanje, sokol. odora i sokolska zastava i značka, sokolska administracija, telesno vežbanje u vežbanici, socijalni rad u jedinicama, pružanje prve pomoći kod nesretnih slučajeva, te sokolsko vaspitanje dece i žena u Sokolstvu.

Predavači su bili braća: Dukić Emil, Katarinić Frano, Dr. Peteh Josip, Orel Milan, Mrvoš Rade, Piletić Ante, Pelcer Egidije i Babić Josip.

Braća i sestre tečajnici noćili su u Domu Jadranske Straže, a hranili se u Građanskom podrumu, sve troškom župe, ili bolje njezinog Prosvetnog Odbora. Red je bio uzoran, a bratska ljubav na visini, pa se je nadati, da trud oko toga tečaja nije bio uzaludan.

Iz dnevnika rada tehničko-prednajačkog pripravnčkog tečaja razabiremo, da je obavljen ovaj rad: temeljno vežbaće znanje, odbrambeno uvodno predavanje, strojeve vežbe, vežbe na spravama, Tyršev sustav, organizacija SSKJ, poznavanje puške, igre, proste vežbe, nastava gadanja, sokolska ideologija, anatomija i fiziologija, takmičenje, sletske proste vežbe, bojni otrovi, javni nastupi, istorija Sokolstva, prva pomoć, laka atletika, razgibavanje u dvoje i troje, odbrambenost (čitanje karata), takmičenja u školskom gadanju, putevi i ciljevi Sokolstva, vežbe na konju, higijena telovežbe.

Predavači, uz brata Milana Orela, župskog putujućeg prednjaka, koji je sav taj rad organizovao i vodio, bila su ova braća: Pantić, Pelcer, Babić, Dr. Kozulić, Rapaić, Boras stariji, te Sertić.

Svih tečajnika bilo je 16, čime nismo nikako zadovoljni, pogotovo kad se uzme u obzir da su troškovi prehrane i prenoćišta pali na teret župske blagajne, a jedinice su imale samo da podmire troškove prevoza.

Uvereni smo ipak, da će uloženi trud uroditi dobrim sokolskim plodom.

J. B.

Radovi Petrove Petoletke

Sokolska župa Mostar izvršila je ove radove, u okviru Sokolske Petrove Petoletke, do ove godine:

Od 152 jedinice, samo njih 18 nije zavetovalo ni jednog pripadnika. Savetovano je 4570 članova i naraštajaca. Izabrali su 27.360 dužnosti; izvršili su 5.928 zadataka.

Urađeno — izvršeno: Podignuto domova 18, osvećeno zastava 16, izrađeno vežbališta 27, podignuto rasadnika 3, podignuto česama 55, izrađeno čatrnja 124, izrađeno ulica 31, zasadeni Petrovi gajeva 54, podignuto spomenika 3, spomen ploča 5, zasadeni voćaka 57.000, šumskih sadnika 22.000, nabavljeno trijera 8, razboja 6, nabavljeno bolje stoke 400, podignuto hanbara 13, odmarališta 33, osnovano drugu 7, zasadeni Kraljevo drvo 412, pošumljeno groblja 43, pošumljeno dvorišta bogomolja 24, podignuto voćnjaka 1257, vrtova 1.710, nabavljeno košnica 2.516, preslica 245, izrađeno mostova 10, perila 46, lokve 2, podignuto gajeva 15, pošumljeno kućnih dvorišta 13, izrađeno dubrišta 1.624, nužnika 2.419, pljuvacnica i otirača 6.703, i nabavljene apoteke za sve jedinice.

*

Sokolska društva i čete župe Tuzla vrlo agilno rade za izvršenje Sokolske Petrove Petoletke, a naročito su agilni u osnivanju novih knjižnica, čitaonica narodnih univerziteta, trezvenjačkih sekcija, streljačkih otseka, te u čuvanju narodnih tradicija i suzbijanju zaraznih bolesti. Župa Tuzla ima 104 jedinice, i to 26 društava i 78 četa. Mnogobrojne jedinice zavetovala su se da će podići sokolske domove i već je dovršeno osam domova: u Doboju, Begov Hanu, Srebrnici, Olovu, Dobrnji, Brvniku, Donjim Zabarima i Orašju. U gradnju se nalaze domovi u Gradačcu, Odžaku, Ugljeviku, Vlasenici, Zavidoviću, Zvorniku, Boljaniću, Srpskoj Gradskoj, Vranjsku, Crkvini, Žarkovini, G. Skipovcu, Batkuši i G. Radnji. Oko 20 jedinica prikuplja materijal i vodi živu akciju za gradnju domova.

Sokolska četa u Miškovcima sagrađila je školu, a narodne škole su smestene i u novim sokolskim domovima, u Dobrnji i Brvniku.

U okviru Petrove petoletke održano je 12 analfabetskih tečajeva, pet demačkih, osnovano 8 streljačkih sekcija, zasadeni su 38.922 sadnice plemenitih voćaka, podignuto je 5 voćnih rasadnika, 5 mostova, 5 bunara, 2 hanbara, 5 spomen-česama i 1 spomenik. Izgrađeno je 134 moderna dubrišta, 52 vrela i 5 seoskih puteva. Održano je 910 predavanja i priredeno 13 izleta.

Održano je 12 prednajačkih i 5 poljoprivrednih tečajeva i priredene su 2 poljoprivredne izložbe. Već rade nevoosnovane 3 voćarske i 1 stočarska zadruga.

Zaključci zbora načelnika župe Novi Sad

U sokolskoj župi Novi Sad održana je sednica Zbora društvenih načelnika-ca, 5. februara 1939, na kojoj su učestvovali načelnici-ce i tehnički izaslanici iz 50 društava u ukupnom broju 109. Na sednici je zaključeno sledeće:

Uzet je na znanje izveštaj načelnika župe o rasporedu XI župskog sleta o. g. u St. Bečeju, na kome će se vežbati sve propisane i ranije poslate vežbe svih kategorija članstva, naraštaja, a eventualno i vežbanje vojske. Konačan raspored sleta sastaviće načelništvo župe u sporazumu sa Sletskim odborom.

Učestvovanje jedinica na 20-godišnjoj proslavi Sokolskog društva Subotica preporučuje se, kao i učestvovanje na proslavi Sokolskog društva Srem. Karlovci.

Župske opšte utakmice članova i muškog naraštaja održaće se dan ranije, u oči župskog sleta u St. Bečeju. Utakmičari viših razreda za savezne utakmice, nisu obavezni učestvovati na ovim opštim utakmicama.

Župske plivačke utakmice za članstvo i naraštaj, održaće se 20. avgusta 1939 g. u Novom Sadu i vršiće se, ako se prijavi bar 5 jedinica.

Župske lako-atletске utakmice članstva i naraštaja, održaće se 24. septembra 1939, u Subotici, na Stadionu. Župske utakmice za igre odbojke, za članstvo i naraštaj, održaće se 1. oktobra 1939 u Somboru.

Zaključeno je da se u martu i aprilu ove godine prirede u Novom Sadu dva 6-dnevna župska praktična prednajačka tečaja, za načelnike, načelnice i bolje vežbaće-ce, ako se za svaki prijavi bar 20 učesnika.

U julu ove godine održaće se II župska vaspitna škola i tečaj za muški naraštaj u koju će se primiti stariji naraštajci (preko 16 god.), koji su dobri vežbači.

Za sokolske pripadnike župe prirediće se ovog leta uobičajeno letovanje sa taborovanjem, i u vezi stin, ženska naraštajska vaspitna škola.

Održaće se opšte župske utakmice članica i ženskog naraštaja u nižem i srednjem odeljenju, te za pojedinke u višem odeljenju. Stoga će društvena načelništva održati društvene utakmice za sastav društvene ili okružne vrste od najboljih pojedinki, koje na ovim utakmicama postignu najmanje 75% od svih mogućih bodova. Sva ostala uputstva biće štampana u »Sokolu«, te se upozoravaju sestre načelnice da redovno prate pisanje ovog lista i da se društva pretplate, jer će samo tako moći biti obavesteni o tehničkim pitanjima.

Zaključeno je da se upozore br. jedinice da je svako sokolsko društvo obavezno svake godine da održi društveni prednajački tečaj za članice.

Sledeći sastanak Zbora društvenih načelnika i načelnica održaće se krajem aprila ili početkom maja.

PONIŠTEN KAZNA PROTIV BR. DR. GORIŠEKA

Dr. Milan Gorišek, starešina Sokolske župe Maribor, bio je, policijskom odlukom od 17. maja 1938. godine, osuđen na globu od 1.000 dinara, ili 20 dana zatvora, zato što nije prijavio policiji skupštinu Sokolske župe. Brat Gorišek je učinio pritužbu, ali Banska uprava u Ljubljani ju je samo delimično usvojila i snizila mu globu za 200 dinara. I Upravni sud u Celju je također odbio pritužbu.

Međutim je sada Državni savet, kao najviši upravni sud, potpuno uvažio pritužbu i poništio čitavu kaznu, kao neosnovanu po zakonu, zato što su za sokolske skupštine merodavne norme Zakona o Sokolu Kraljevine Jugoslavije.

Upozorenje

Sokolska župa Zagreb upozorava, da neki ljudi nude po kućama knjigu »Sokolski zbornik«, u ime Sokolske župe ili Saveza SKJ. Ta knjiga je, međutim, privatno preduzeće i njena prodaja nema nikakve veze, ni sa župom ni sa Savezom.

Prof. V. Novak 50-godišnjak

Dana 4. februara, navršio je pedeset godina jedan od najuglednijih i najmarljivijih naših istoričara, profesor beogradskog Univerziteta, Dr. Viktor Novak, koji je ujedno i jedan od najzanosnijih ideologa jugoslovenske misli.

Roden u Donjoj Stubici, prof. Novak je svršio studije u Zagrebu, gde je neko vreme bio docent na univerzitetu, pa je kasnije prešao u Beograd, gde već petnaest godina radi na vaspitanju novih generacija u nacionalnom duhu. Pored naučnih dela iz ranije istorije, a naročito iz odnosa crkve i naroda kod Hrvata, koja su mu utvrdila glas ozbiljnog naučnika, prof. Novak je naročito zaslužan kao istoriograf jugoslovenskog gibanja i jugoslovenske ideologije, pa je na tom području dao sjajnu »Antologiju jugoslovenske misli i narodnog jedinstva«, za koju je značajan predgovor napisao sam Kralj Ujedinitelj, Aleksandar; kao i studije o velikim apostolima jugoslovenstva, Natku Nodilu, Politu Desančiću, Račkome, itd. Na francuskom jeziku je napisao delo o kralju Aleksandru, zatim brošuru »Slovenska misao« a mnogo se bavio i pitanjem glagolice kod Hrvata. Pored toga je prof. Novak sekretar Jugoslovenskog istorijskog društva i glavni urednik »Jugoslovenskog istoriskog časopisa«.

Iz Načelništva SKJ

PROMENA ORGANIZACIJE IZBIRNIH UTAKMICA ZA PARIZ

U vezi okružnice broj IV, od 26/1 o. g., Načelništvo Saveza SKJ bilo je prinudeno izmeniti program pripreme, obzirom na molbu »Union des Sociétés de Gymnastique de France«, koja je molila da se datum utakmice premesti na 13. maj 1939. god. Stoga će naše pripreme ići ovim redom:

Prve izbirne utakmice (bez publike) ostaju 19/III u Ljubljani (za zapadne župe) i 26/III u Zemunu za istočne župe).

Druge izbirne utakmice (bez publike) dne 8/IV u Zagrebu.

Pravo na ovu utakmicu imaju sva braća koja su na prvim utakmicama postigli minimum 60% uspeha, ili uz odobrenje Saveznog načelništva.

Treće izbirne utakmice, dne 6/V u Mariboru. — Pravo na ovu utakmicu imaju sva braća koja su na drugoj izbirnoj utakmici postigli minimum 70% uspeha, ili uz odobrenje Saveznog načelništva.

Polazak u Pariz je 9/V 1939.

NARUDBE PROSTIH SLETSKIH VEŽBI

I pored mnogobrojnih opomena da se proste sletske vežbe naručuju samo uz unapred poslat novac, na ček ili u poštanskim markama, društva kao i pojedinci još uvek poručuju vežbe bez poslatog novca unapred, čemu Načelništvo Saveza SKJ, ne može nikako udovoljiti.

RASPORED RADIO PREDAVANJA

Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

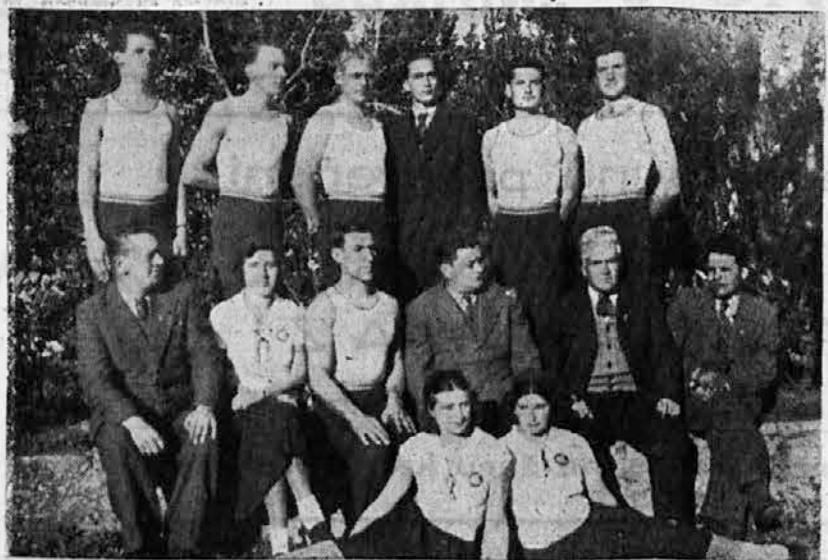
Četvrtak 2-III-1939, Brat Dr. Aranitović — Beograd, Sokole, šteti za Petrov slet.

Nedelja 12-III-1939, Brat Dr. Relja Aranitović — Beograd, Sokole, ne podaj se alkoholu.

Četvrtak 16-II-1939, Brat Engelbert Gangl — Ljubljana, Naša ispovest.

STROSMAJEROV DAN

Sokolska četa Stup, blizu Sarajeva, priredila je vrlo uspešno akademiju na Strosmajerov dan, na kojoj je prosvetar, brat M. Ilić, održao lepo predavanje o velikom ideologu jugoslovenske misli. Posle toga izveden je birani program i razvila se oduševljena zabava, tako da je ova priredba uspešno preko svakog očekivanja.

Sokolsko društvo Stari Grad, na Hvaru priredilo je prednajački tečaj, od 21. januara do 1. februara, koga je pohađalo 8 braće i 3 sestre, a vodio ga je putujući župski prednjak, brat Zisi Todorović. Tečaj je imao vrlo lep upeh i mnogo će koristiti radu društva. Starešina, Dr. B. Politeo, održao je vrlo lepo predava-

nje o telovežbi, u vezi sa medicinom, a brat Đuro Matušić o sokolskoj ideologiji.

Društvo Stari Grad je priredilo i vrlo uspešno proslavu Strosmajerovog dana i Sv. Save, kod čega je govorio brat Đuro Matušić, upravitelj osnovne škole, a sokolska deca izvela su vrlo lep program.

Zanimljivosti iz doma i sveta

»Naša Misel«, organ napredne i nacionalne akademske omladine u Slovenačkoj, objavljuje članak, u kome se protivi predlogu pretstavnika katoličkih akademika, studenta Tomina, da u debatama na ljubljanskom univerzitetu sme da se upotrebljava jedino slovenački jezik, a nikako srpsko-hrvatski. Tominec je svoj predlog obrazložio tim, da je ljubljanski univerzitet isključivo slovenački i da su svi ostali, koji na njemu studiraju, samo gosti, a ne jednakopravni slušaoci. »Naša Misel« tvrdi, naprotiv, da ljubljanski univerzitet nije samo katolički i slovenački, već da na njemu imaju ista prava, i hrvatski i srpski studenti.

U Sarajevu je održana konstituira-juća skupština podružnice »Kulturbunda«. Sazivač je bio ing. Iohan Schank. Za predsednika je azabran Daniel Ciraki. Zaključeno je, da se povede organizacija svih Nemaca u Bosni, pa će se u tu svrhu osnovati oseci Kulturbunda u raznim bosanskim mestima.

Kao što je već javljeno, bili su prognani iz Pariza nekoji ugledni nemački novinari, zbog čega je došlo do oštre polemike između francuske i nemačke štampe, a nemački poslanik u Parizu je uložio protest. Međutim, naknadno se saznaje, da su nemački novinari bili uhapšeni i prognani zbog špijunaže, kao i zbog toga, što su vodili nedopuštenu agitaciju protiv francuske države u francuskim krajevima, i što su bili u tesnoj saradnji sa vođama autonomista u Alzaciji i Loreni. Tvrdi se čak, da je i hapšenje vođa alzaških autonomista, Dr. Roosa, u vezi sa tom aferom, zato što su vojni krugovi u Alzaciji sve više zabrinuti radom autonomističkog pokreta i što su tražili da mu se učini kraj.

Kao što je poznato, paktom od prošlog oktobra, između Nemačke i Francuske, Nemačka se definitivno odrekla pretenzija na Alzaciju i Lorenu, a sam g. Hitler je to izričito podvukao. Međutim, vođa alzaških autonomista, Dr. Roos je, i posle toga, sa još većom agilnošću nastavio svoj rad u pri-log Nemačke, a protiv Francuske. Dr. Roos izdaje u Strasburgu veliki dnevni list »Elzass-Lothringen Zeitung« i ima za sobom čitavu partiju, koja se naziva »Landespartei«. Francuski listovi tvrde, da su francuske vojne vlasti utvrdile, da je Dr. Roos bio u te-

snjoj saradnji sa nemačkim vlastima i da je imao veze sa nemačkim žurnalistima u Parizu.

Nedavno je došlo do potpisivanja novog trgovačkog ugovora između Sovjetske Rusije i Italije, koji je izazvao naročitu pozornost u čitavom svetu, obzirom na činjenicu da između te dve države postoje tako jaki ideološki sporovi, a da se ipak došlo do vrlo srdačnog trgovinskog ugovora. Talijanski listovi podvlače također veliku korist toga ugovora za Italiju, a »Giornale d'Italia« ističe, da je sadašnji ugovor važniji od svih dosadanih. »Corriere della Sera« veli, da se novim ugovorom Italiji otvara rusko tržište, za njene industrijske proizvode; dok se Rusiji otvara italijansko tržište za žito, drvo, petrolej itd. Očekuje se živa izmena dobara, koja će iznositi na milijarde, na osnovu kliničkog obračunavanja.

Nemački ministar Dr. Goebbels napisao je u listu »Völkischer Beobachter« članak, u kome uzima stav »protiv t. zv. intelektualaca«, kako ih shvaća nacionalni socijalizam. Dr. Goebbels veli, da pod tim nazivom ne misli na čestite duhovne radnike, već »na onaj tip t. zv. obrazovanog čoveka, kod koga građanska odvažnost stoji u obratnom srazmeru sa naučnim znanjem i koji čini glavni deo onog procenta ljudi, koji su do sad kod svih glasanja prema nacionalnom socijalizmu uzeli negativan stav. Nacionalni socijalizam nije stalo da ih pridobije za sebe, već gleda na njih sa prezirom.

»DNB« javlja iz Washingtona: Zakonski nacrt o provedbi velikog dela programa naoružanja Roosevelta, koji je prihvaćen u vojničkom odboru Predstavničkog doma, odobrava vladi kredit od 376 miliona dolara. Od te svote, odobreno je 300 miliona dolara za povećanje broja vojničkih aviona, od 2320 na 5500 aparata. Posebni kredit od 32,5 miliona dolara predviđen je za t. zv. »vaspitne porudžbine«, da bi se privatna industrija mogla prilagoditi proizvodnji ratnog materijala. Zakonski nacrt predviđa, da se broj časnika i momčadi američke vojske poveća za 40.000; tako da bi iznosio 205.000. Politički krugovi ističu, da je zakonski nacrt, koji je sada prihvaćen, samo jedan od zakona te serije, i da će ukupni program naoružanja, kako ga predviđa Roosevelt, stajati 552 miliona dolara.

Književnost

»VODI BUGARSKOG NARODNOG POKRETA«

Nedavno je, u izdanju Balkanskog Instituta u Beogradu, u seriji biblioteke »Balkan i Balkanci«, objavljeno delo poznatog bugarskog književnika Georgi Konstantinova, pod naslovom »Vodi bugarskog narodnog pokreta« (Rakovski, Karavelov, Levski, Botjov).

Ova četiri bugarska narodna junaka dejstvovali su u drugoj polovici devetnaestog veka, kad je nacionalna oslobodilačka misao na Balkanu počela da hvata, i u politici i u književnosti dubljega korena. To je bio onaj značajni period Kneza Mihajla i naše nacionalne Omladine, kad je mala Srbija, ispravljena i podignuta ustancima i delima Karadorda i Miloša i njihovih savremenika, zračila i među ostalim, porobljenim balkanskim narodima. Bugarski narod u to doba, pritisnut s jedne strane turskim zulumima, a s druge proganjan od fanariota, počinje da se budi, a glavni vodi tog njegovog buđenja i bune su četiri velika čoveka, koje nam jedinstveno slika u ovom delu Georgi Konstantinov.

Za današnjicu, za savremene Jugoslovane i Bugare, od osobitog je značenja okolnost da su, i Rakovski i Karavelov i Levski i Botjov, u svim svojim velikim stremljenjima i idealima, išli ruku pod ruku, inspirisani istim duhom, sa vođima našega naroda. Sudbinu bugarskog naroda oni su u svim svojim akcijama i idejama bili tesno povezani sa našim narodom, kao i sa ostalim narodima Balkanskog Poluostrva. Njihove misli o zajednici i najtežnjoj vezi i srodnosti svih balkanskih Slovena, misli plemenite i jedino spasonosne, kojih je prepuna ova knjiga, i danas su izvanredno aktuelne.

U vezi sa opisivanjem života i dela ove četvorice bugarskih velikana, pisac je uspeo da nam prikaže u glavnim potezima i istoriju bugarskog naroda, na čemu smo piscu također zahvalni. Da bi se međusobno zavoleli i zajednički branili, potrebno je pre svega da se međusobno upoznamo. Radi svega toga, »Balkanski Institut« je objavljivanjem ove interesantne i dobre knjige, koja se čita kao živ i do kraja zanimljiv roman izvršio vrlo korisno delo.

Knjiga se može poručiti kod Balkanskog Instituta u Beogradu (Knez Mihajlova ul. 17.), po ceni broš. din. 30, a u platnenom povezu din. 40.—

»BORBENA VEŠTINA U REČI I SLICI«

Pešadijski potpukovnici, Frane A. Čojić i Ivan D. Đorđević objavili su, u vlastitoj nakladi, ovu vrlo korisnu knjižicu koja ima za cilj da objasni izvesne teorijske odredbe naše ratne službe i borbene obuke pešadijskih ekzercirnih pravila. U njoj se nalazi sve ono što treba u prvom redu da zna strelac, desetar, vođa oružja, a zatim i vodnik, iz praktičnog dela ratne službe i borbe. Prema tome, ona nije namenjena samo najmlađim starešinama u vojsci, već i svima onima kojima uskoro pretstoji služba u toj vojsci. Knjiga je pisana vrlo pristupačno i ilustrovana je mnogobrojnim korisnim slikama.

Sadržina sokolskih listova

»ČUVAJMO JUGOSLAVIJU«

U broju za januar ovog vjesnika Sokolske župe Karlovac nalaze se govori i zveštaji, održani i pročitani na skupštini Sok. župe Karlovac, održanoj 12 februara 1939. Iz svih tih izveštaja vidi se obilat i pohvalan rad te župe, kao i izraziti sokolski duh koji vlada u njoj.

»SOKOLSKI VESNIK«

U broju za februar ovog sokolskog lista, koji izlazi u Sr. Mitrovici, nalazi se članak Dušana Katića »O idealima omladine« i Spasoja V. Šarčića »Sokolska ideja«. Slede zatim pesme Novaka Arsenina, Dr. Vojislava Rašića, Desanke Milošević i Dušana Stojčevića. List izveštava o skupštinama sokolskih četa u svom području i objavljuje čitav niz radova svojih naraštajskih saradnika; kao i vesti iz sokolskog sveta.

Najbolje svetske marke satova:

SCHAFHAUZEN
CORTERBERT
LONGINES
MOVADO
ETERNA
TISSOT
OMEGA
CYXMA
DOXA

Sokolima naročit popust

M. JOKIĆ, juvelir

BE O G R A D / PAŠIĆEVA UL. 3

»KNJIGA ZA SOKOLSKO SELO«

Poslednji broj ovog sokolskog lista, koji izlazi u Mostaru, ima lep i biran sadržaj, u kome treba spomenuti uvodni članak »Za Jugoslaviju«, zatim članak »Sokolstvo i njegovi protivnici«, »Zaključak pčelarske godine 1938«, te pesme od P. J. Kurtovića, St. O. Stankovića, Riste Rađića i G. Pištala. Pored toga nalaze se izveštaji o sokolskim četama u Hercegovini, o proslavama i radu Sokolskih društava u Korčuli, Mostaru, Trebinju i Blatu, i mnoge druge vesti.

»MLADI SOKO«

Izašao je broj za januar ovog lista naraštaja Sokolskog društva u Splitu, koji sadrži članke »Omladina i Soko«, »Razvoj jugoslovenske misli«, »Krsna slava«, »Dva sokolska velikana, Dr. Jozef Sajner i Dr. Jindra Vaniček«, »Vesti o radu naraštaja«, itd.

SOKOLIMA PČELARIMA

Izveštavamo br. pčelare da Savez ima na raspoloženju izvestan broj kompleta — 10 svezaka »Prve jugoslovenske pčelarske dopisne škole« kao i šablona za pravljenje modernih košnica i daje ih po ceni koštanja — knjige 50 din a šablone 16 din.

Novac slati pri porudžbini čekom br. 58.105 na adresu Saveza za Prosvetni odbor.

POGREZIVA VRATILA

SU NAJSAVRŠENIJI NAČIN VRATILA

Svi stari sistemi su nepraktični i blavaju uklonjeni

Usavršene sprave dobavlja specijalna

TVORNICA GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. O R A Ž E N

RIBNICA NA DOLENJSKEM

Traži se

KOLAR

za auto-karoserije koji radi i sa plehom. Tako isto tražimo

STOLARA

koji ima koncesiju svog obrta.

U oba slučaja nameštenje je

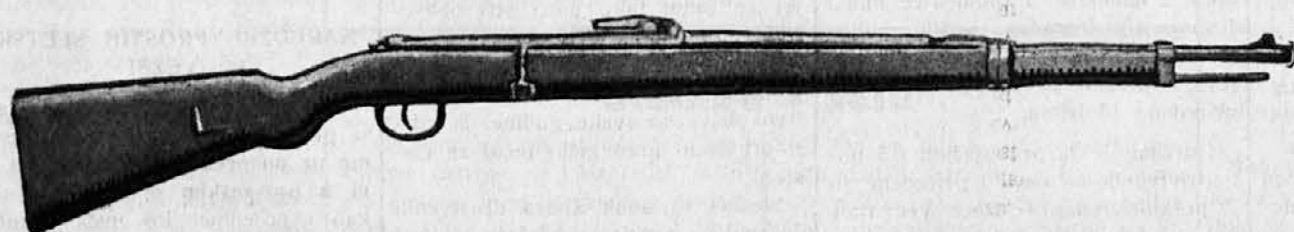
stalno a prednost imaju ože-

njeni sokolski prednjaci.

Ponude slati na adresu:

Sokolsko društvo Dubrovnik

2-3

Brat LJUBIŠA L. IVKOVIĆ

vlasnik trgovine oružjem, municijom i sportskim priborom

„NIMROD“ BALKANSKA UL. BR. 6 — BEOGRAD

Sokolskim društvima i braći Sokolima preporučujem odlične vazdušne puške »MARS« Mod. 100 i 115 kao i sav pribor za vežbanje u streljanju istima. Veliki izbor pribora, sprava i opreme za laku atletiku, boks i sve ostale grane sporta.

PAŽNJA

Posetite potpuno preuređeni

RESTORAN I PIVNICU „ATINA“

BEOGRAD, TERAZIJE

PREPORUČUJEMO DOBRA JELA I NAJBOLJA FIĆA.

Svako veče riblja čorba, razne pržene ribe, na žaru kao i sve specijalitete na roštilju.

PAŽNJA

Štofovi poznatih Engleskih kuća ima na lageru renomirani salon za izradu muških odela

DUŠAN INĐIĆ

B E O G R A D
TEL. 29-439 / ČIKA LJUBINA 5